

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

N:o 4
Joulukuu
2020

Kunniavartio. Kuva Jouko Liikanen

Tästäkin selvittäään

Päättävä vuosi jäänee meile kaikille mieleen poikkeuksellisuutensa takia. On syytä muistaa, että on todennäköistä, että jotain epätodennäköistä tapahtuu. Kansakuntien perustehtäviin kuuluu turvallisuus, ja varaudumme myös sotilaallisiin uhkiin. Terveystiedon tiedostaa, että virus ei voi pelotella, mutta sen leviämiseksi voidaan rakentaa eri keinoin esteratoja. Sen sijaan Puolustusvoimien toiminnalla voidaan luoda myös korkea henkinen pelotekynnys niille, joita Suomen sotilaallinen uhkaaminen saattaisi kiinnostaa. Pitkäjänteisyys on tässä menestystekijä, ja ”jalat maassa”-asenne on osoittautunut puolustusvoimiemme kehittämisessä oikeaksi. Asevelvollisuus on yksi puolustusjärjestelmämme peruskivistä, jota ei onneksemme lähde murentamaan.

Pohjanmaan aluetuomiston ja Porin prikaatin pääharjoitus vastualueellammeolisuudessa pidetty KOKKOLA20-KARLEBY20-paikkaispuolustusharjoitus. Se onnistui erinomaisesti, vaikka kyseessä oli laaja

ja kompleksinen harjoituskokonaisuus. Harjoitus sijoittui ajankohdallisesti myös merkittävään aikaikkunaan, Kokkolan kaupungin 400-vuotisjuhlaviihkölle. Puolustusvoimain komentajan ja maavoimien komentajan tarkastukset harjoitukseen eivät jääneet todennäköisesti keneltäkään huomaamatta. Kansalaisten kanssa aina nuorimmasta vanhuksiin syntyi harjoituksen aikana keskustelujen kautta hyvä vuorovaikutussuhde. Meidän oli hienoa näyttää osaamistamme niin reserviläisistä varusmiehiin kuin eri viranomaisiin ja huoltovarmuuskriittisiin yrityksiin sekä toimijoihin. Vielä kerran kiitos kaikille!

Edellisessä tervehdyksessäni kannustin huolehtimaan omasta ja läheistenne terveydestä toimintavapauden säilyttämisiksi. Kuten kaikki huomasimme, koronatilanne muuttui kesän maltillisemmän jakson jälkeen. Vaasan sairaanhoitopiiriin alueella ylitettiin valtakunnallinen uutiskynnys lokakuussa. Leviämisvaihe edellytti tiukkojakin toimenpiteitä, mutta ne myös katkaisivat ja muuttivat ke-

hityksen suunnan.

Puolustusvoimien kertausharjoituksia, vapaaehtoisia harjoituksia ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimintaa toteutetaan tilanteen ehdoilla. Emme voi toimia muiden viranomaisten määräämiä rajoitteita vastaan, ja erilaisiin peruuntumisiin on syytä varautua. Voinemme arvioida, että erityistä huolellisuutta tarvitaan alkutalven 2021 toiminnassa, sen ollessa perinteisesti muutoinkin erilaisille infektioille otollista aikaa. Mutta tästäkin selvittäään, ja maailmanlaajuisten ponnistelujen kautta näemme todennäköisesti valoa tunnelin päässä rokotteiden muodossa 2021.

Odotamme mielenkiinnolla ja luottavaisina uutta vuotta 2021. Yhteinen taapaleemme maanpuolustuksen asialla maakunnissamme, joissa jokaisessa 12:ssa suomalainen asuu, jatkuu. Turvallisuuspoliittisesti on odotettavissa mielenkiintoinen vuosi niin puolustusselonteon, asevelvollisuusvelvityksen kuin hävittäjähankinnan merkeissä.

Lopuksi haluan onnitella 6.12.2020 ylennettyjä ja

Pohjanmaan aluetuomiston päällikkö

Everstiluutnantti
Mauri Etelämäki

Kuva: Pasi Lindroos/MPK

palkittuja. Kiitän Teidän kaikkien työtä yhteiskunnassa, elinkeinoelämässä ja lähimmäisinä - maanpuolustajina.

Itsenäisyyspäivänä

Minulle itsenäinen Suomi merkitsee ainakin kahta asiaa. Ensinnäkin Suomi merkitsee minulle elämää, jonka olen saanut lahjaksi. Toiseksi Suomi merkitsee vapautta. Tarkoiton erityisesti vapautta uskoa ja elää kristittyinä, uskoa Jeesukseen. Elää maassa, jossa jokaisella ihmisellä on mittaamaton arvo. Elää elämää, jolla on päämääränä muutakin kuin kaunis hauta.

Kerron tästä erään pienen tytön elämän kautta. Hän syntyi maahan, jossa hän oli toisen luokan kansalainen. Jo pienenä lapsena hän oppi, ettei hänen äidinkieltänsä ja perheen uskonto, kristinusko, ollut hallituksen mieleen. Järjestelmä oli vainoharhainen ja ohjasi naapuritkin vahtimaan toisiaan. Pelko hallitsi, perheenisä vain katosi. Hallituksen vaino saavutti huippunsa, ja sitten syttyi sota. Sota tuli kotikylään

saakka ja tyttö sai todistaa monia kauheuksia. Koti tuhoutui ilmapommituksessa. Yksi talvi piti elää maakuopissa. Kuolemaa oli ympärillä jatkuvasti, mutta sitten alkoi tulla toivoa. Kotikylään tulleet miehittäjät ymmärsivät, ettei näillä ihmisillä ollut mitään tulevaisuutta kotiseudullaan. Niin alkoi evakuointi, ensin naapurimaahan, jossa heidät sijoitettiin siirtoläirille. Olot olivat surkeat, noin joka kymmenes kuoli. Onneksi matka jatkui meren yli toiseen maahan, joka oli valmis ottamaan heidät vastaan. Sielläkin elettiin vaikeita aikoja, mutta ihme: siellä oli ihmisiä, jotka puhuivat tuttua kieltä. Oli kirkkoja, jotka kutsuivat väkeä sunnuntaisin. Papit ja opettajat olivat elossa. Toki oli vastoinkäymisiä, oli epäluuloa ja pilkkaa köyhiä tulokkaita kohtaan. Onneksi he kohtasivat myös ymmärrystä ja rakkautta. Elä-

mä alkoi uudelleen.

Tunnen tuon tytön hyvin. Hänen nimensä ei ole Fatima tai Maryam. Eikä hän ole enää tyttönen vaan pitkälti yli 80-vuotias. Hän on minun äitini. Hän tuli jatkosodan aikana perheensä ja 60 000 muun inkerinsuomalaisen kanssa tähän maahan.

Saan kiittää elämästäni ja olemassaolostani monia: äitiäni ja hänen isäänsä, isoisääni, joka oli niin järeäpäinen ja tarpeeseen neuvostoelämästä saanut, ettei hän antanut perheensä palata sodan jälkeen takaisin. Kiitän isääni, joka koh-tasi äitini.

Kiitän itsenäistä Suomea, joka henkensä edestä taistellen turvasi tulevaisuutensa. Kiitän heitä, jotka tekivät osansa, heitä jotka kaatuivat, ja kaikkia jotka työllään ovat tehneet tämän maan maailman parhaaksi. Meillä on vapaus elää ja uskoa tai olla uskomatta. Itse

haluan elämäni viimeisellä rajalla muistaa Jeesusta, joka antoi henkensä minun puolestani ja avasi toisen Isänmaan. Sieltä ei meitä torjuttu pois. Ovi on auki, ovi hyvään tulevaisuuteen.

Mika Katajamäki
Haapajärven seurakunta

**RAUHALLISTA JOULUA JA TURVALLISTA UUTTA VUOTTA LUKIJOILLEMME!
FRIDFULL JUL OCH TRYGGT NYTT ÅR TILL VÅRA LÄSARE!**

RAUHALLISTA JOULUA JA TURVALLISTA VUOTTA 2021

MAANPUOLUSTUSKOULUTUSYHDISTYS
POHJANMAAN MAANPUOLUSTUSPIIRI

www.facebook.com/pohmpp

Pohjanmaan maanpuolustuspiiri

Piiripäällikkö Jani Pikkarainen
050 553 6828, jani.pikkarainen@mpk.fi

Koulutussihteeri Rhea Nykvist
0400 395 909, rhea.nykvist@mpk.fi

www.instagram.com/mpkpohjanmaa

Kokkolan ja Vaasan koulutuspäälliköt

Valmiuspäällikkö Toni Puutio
040 177 3414, toni.puutio@mpk.fi

Koulutuspäällikkö Hannu Maunula
040 486 4200, hannu.maunula@mpk.fi

Koulutuspäällikkö Kari Rönqvist
040 527 0712, kari.ronqvist@mpk.fi

Koulutuspäällikkö Petri Uurainen
040 412 2529, petri.uurainen@mpk.fi

Koulutuspäällikkö Pauli Salo
040 167 7333, pauli.salo@mpk.fi

Koulutuspäällikkö Jari Myllymäki
0500 265 147, jari.myllymaki@mpk.fi

Koulutuspäällikkö Juha Möttönen
040 543 3754, juha.mottonen@mpk.fi

Koulutuspäällikkö Ralf Ström
044 982 1033 ralf.strom@mpk.fi

Reserviläisen urapolku – MPK:lla uusi kurssikokonaisuus

Vuoden 2021 kurssikalenterissa löytyy piirissämme uusi kurssikokonaisuus, nimittäin komppanianpäällikkö-, tulenjohtopäällikkö-, komppanian vääpeli- sekä joukkueenjohtajakurssi. Kurssit nivoutuvat vuoden alkupuoliskolla toisiinsa siten, että pisin kurssikokonaisuus kohdentuu päälliköille sekä vääpeleille, ja joukkueenjohtajat liittyvät mukaan kurssipaketin loppupuoliskolla.

Koulutus on sekä etä- että lähiopetusta, etäopetusoiden tapahtuessa PV-Moodle-ympäristöä hyödyntäen. Lähiopetuksessa pyritään hyvin pitkälle käytännönläheiseen toimintaan.

Opintokokonaisuuden jälkeen kurssilainen osaa johtaa komppaniaa, jouk-

kueenjohtajakurssilaiset komppanian osia, paikallispataljoonan taistelun eri vaiheissa.

Lisäksi kurssilainen osaa suunnitella komppanian taistelun tukemista epäsuoralla tulella pataljoonan taistelun eri vaiheissa.

Tarkemmin tavoitteet esitetään opintoihin hyväksytyille, ja kurssikalenterissa ilmoitetaan myös pääsyvaatimukset.

Kari Rönnqvist

**Utbildningschef -
Koulutuspäällikkö**

**Österbottens försvarsdistrikt
- Pohjanmaan
maanpuolustuspiiri**

Kuva: Pasi Lindroos/MPK

RUL:n 90-vuotisjuhlavuoden tunnukset valittu

Suomen Reserviupseeriliitto täyttää vuonna 2021 pyöreät 90 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi liitto pyysi ehdotuksia tunnuslauseesta, joka kuvaa liiton toimintaa ja suomalaista reserviupseeritoimintaa. Vastauksia tuli yhteensä 187 kappaletta, joissa osassa oli useampikin ehdotus tunnuslauseeksi. Lopulta liiton työvaliokunta päätyi valitsemaan juhlavuotta kuvaavaksi sloganiksi

”Johtajuutta kaikissa oloissa.”

Johtaminen on olennainen osa reserviupseeriutta. Tunnuslause kuvaavaa erinomaisesti muuttuvaa yhteiskunnallista ja maailmanpoliittista tilaa sekä sen mukanaan tuomia haasteita johtajuudelle. Samalla se kuvaa reserviupseerien vastuullista kaksoisroolia haastavissa sodan ja rauhan tehtävissä. Tunnuslauseeseen sisältyy myös ajatus itsensä jatkuvasta kehittämisestä.

Tunnuslauseen lisäksi liiton 90-vuotisjuhlavuoden logo on valittu. Logoa ja sen eri variaatioita käytetään juhlavuoden viestinnässä ja mm. tapahtumien yhteydessä.

Reserviupseeriliitto

MPK mukana viranomaisyhteistyössä Maalahdessa

Pohjanmaan aluetoimiston ÄRJY20 -harjoitus järjestettiin 13-15.11.2020 Maalahden harjoitusalueella. Viikonlopun harjoituksessa keskityttiin viranomaisyhteistyön harjoitteluun sekä taistelijan perustaitojen kertaamiseen kuten taisteluensiapuun ja ampumataidon kehittämiseen.

Harjoitukseen osallistui kouluttajina myös Pohjanmaan poliisi- ja pelastuslaitoksen henkilöstöä. Lisäksi MPK Pohjanmaan reserviläiskouluttajat tukivat harjoituksen järjestelyissä ja koulutuksessa. Reserviläisiä harjoitukseen osallistui noin 150.

Teksti: POHMPP valmiuspäällikkö Toni Puutio

Kuvat: Pasi Lindroos

Yhdessäoloa, liikuntaa kimpassa, taitoja arjen turvaksi

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustusnaiset ry:n toinen toimintavuosi muovaantui koronapandemian vuoksi toisenlaiseksi kuin olimme suunnitelleet. Kokoonnuimme tärkeiden asioiden äärellä jäsenilloissa ja liikuen luonnon keskellä. Yhdistyksemme saikin Maanpuolustusnaisten Liiton Kimpassa- liikuntakampanjassa kolmannen palkinnon, joka oli kannustavaa nuorelle yhdistyksellemme.

Mitä ajattelevat yhdistyksen hallituksen jäsenet kuluneesta vuodesta?

-Tuo Kimpassa -liikuntakampanjan 3. sija uutena yhdistyksenä ja siihen liittyvät tapahtumat koko vuoden – korona-ajasta huolimatta – olivat parasta ja innostavaa yhdistyksemme toiminnassa, kertoo varapuheenjohtaja Teija Friis. -Vaikka taustaltamme olemme kaikki erilaisia, niin meillä on hyvä yhteishenki porukan kesken, Teija jatkaa.

Marja-Leena Leskelän mielestä parasta on uudet ystävät ja kuinka innostuneita kaikki ovat. Omalla kohdalla hän kertoo lisänneensä liikuntaa, kuten on käynyt monen muun jäsenen kohdalla.

Marja-Leena ja Päivi Sorjonen ovat järjestäneet jäsen-tapaamisia Lohtajan luontokohteisiin. -Parasta on yhdessäolo, liikkuminen, ystävät ja kivaa on ollut, toteaa Päivi.

-Ihania ihmisiä, rento ja helppo ilmapiiri, lisää Ma-

MPK on tarjonnut Kokkolan Torikadun toimistonsa kokoustilat jäseniltoja ja kokouksia varten. Kuva syyskokouksesta 2020.

rita Loukiainen yhteenvetona kysymykseen.

Mitä odotuksia ensi vuoteen?

-Olemme saaneet yhdistyksen toimimaan, ja ihmisten kiinnostus asiaan on kasvanut. Toivottavasti saadaan mahdollisimman moni nainen mukaan sekä kiinnostumaan fyysisen ja henkisen kunnon parantamisesta. Taivoitteenamme on kannustaa kaiken ikäisiä, kokoisia ja eri elämäntilanteissa olevia

naisia kiinnostumaan, osallistumaan ja varautumaan arjen häiriö- ja poikkeustilanteisiin, toteaa Teija.

-Liikunnan osalta jatkamme samaan malliin koronaturvallisesti, kertoo liikuntavastaava Tuija Boren. Hän on samaa mieltä hallitukseen syyskokouksessa valitun Sari Pekkari- sen kanssa, että haastetaan itsemme pikkasen omien mukavuusrajojen ulkopuolelle. Tutustutaan yhdessä

eri liikuntalajeihin, joita ei olla vielä kokeiltu, kuten suunnistus, jousiammunta, ratsastus ja sitä, mikä jäseniä kiinnostaa.

Vaikka pandemiatilanne on tällä hetkellä pahene- massa ja kokoontumisrajoituksia taas tiukennetaan, niin suunnittelemme tulevan vuoden toimintaa toiveikkaina. Näkyvyys tuo mukanaan kiinnostusta asiaamme. Facebook on osoittautunut hyväksi ja no-

peaksi kanavaksi tavoittaa ja välittää tietoa yhdistyksemme toiminnasta.

Yhdistyksemme on hyvin edustettuna NASTA Friski 2021 -harjoituksen organisaatiossa. Harjoitus pidetään Kauhavalla 17.-19.9.2021.

-Toivotaan, että ensi vuonna tilanne normalisoituu, päästään aktiivisesti toimimaan, saadaan NASTA Friski 2021 kunnialla läpi ja sinne mahdollisimman

paljon osallistujia, kokoaa Teija.

-Paljon uusia jäseniä ja paluu normaaliin maailmaan, kiteyttää Marja-Leena.

Puheenjohtajana pidän tärkeänä jäsenten osallistumista ja aktiivista vaikuttamista toiminnan sisältöihin ja toteuttamiseen. Valmiuksien vahvistaminen arjen häiriötilanteisiin tulee olemaan entistä merkittävää, kun edessä on koronan jälkeinen uusi normaali arki. Kulunut vuosi on osoittanut, miten tärkeää on saada totuudenmukaista tietoa ajankohtaisista asioista. Tiedollisten jäsentapaamisten järjestäminen liikunnallisten lisäksi on tärkeää, ja heti tammikuun jäseniltään onkin kutsuttu VAPEPA:n edustaja kertomaan toiminnasta. Pandemian aikana on ollut hyvä tavata toisiamme, kun se on ollut mahdollista turvallisuusohjeet huomioiden. Etäyhteyksin on hoidettu yhdistyksen toiminnan kannalta välttämättömät kiireelliset asiat. Toiveikkaina lähemme tulevaan vuoteen Maanpuolustusnaisten Liiton ensi vuoden teeman mukaisesti 'Yhdessä toimien lähellä tai etänä'.

Koonnut,

Helinä Jokitalo,
puheenjohtaja

Päivi (oik) ja Marja-Leena olivat järjestäneet kivan retken elokuussa Lohtajan Karipolulle. Laavulla pidettiin tauko iloisten asioiden äärellä.

Iloisia naisia Karinpolulla, vasemmalta Minna Vähärautio, Marja-Leena, Marita ja Helinä

Marja-Leena ja Päivi ovat olleet jo yli 20 vuotena itsenäisyyspäivän kunniaavartiossa Lohtajan kirkon sankarihaudalla.

Bengtskär - Pohjoismaiden korkein on kokenut paljon

Bengtskärin kallioluoto sijaitsee Turun saaristossa, noin 25 kilometriä Hangosta lounaaseen. Kallioluotoa ympäröivä merialue on karikkoinen, ja varsinkin talvisaikaan tai huonon näkyvyyden vallitessa alueella purjehtiminen oli aiemmin vaarallista. Purjelaivojen aikakaudella Bengtskärin alueella harjoitettiin merenkulkua vain valoisan aikaan, keväästä alkusyksyn. Merenkulun vilkastuminen 1800-luvun lopulla pakotti pohtimaan, miten sen turvallisuus voitaisiin paremmin taata. Alueelle haluttiin saada majakka.

Vaarallisten vesien turva

Hankoon valmistui talvisatama vuonna 1874, ja samalla alkoi läpi talven jatkunut linjaliikenne Hangosta Tukholmaan. Laivareitti kulki Bengtskärin vesillä, jossa laivat kuitenkin usein pimeällä, sumussa tai lumisateessa eksyivät reitiltä ja ajoivat usein karille. Uudenvuodenpäivänä vuonna 1905 näin kävi vain kolmen vuoden ikäiselle höyrylaiva s/s Helsingforsille. Laiva upposi, ja kuusi sen miehistön jäsenistä hukkui.

Modernina pidetyn höyrylaivan uppoaminen vauhditti Bengtskärin alueen majakkahanketta. Alueen merenkulun turvallisuuden parantamiseksi oli esitetty erilaisia suunnitelmia talvisataman avaamisesta alkaen: alueelle oli kaavailtu majakoita ja majakkalaivoja, mutta kaikille mieluista ratkaisua ei ollut löydetty. S/s Helsingforsin upottua päätös majakan rakentamisesta Bengtskärin kallioluodolle tehtiin kuitenkin nopeasti.

Majakan rakennustyöt aloitettiin keväällä 1906. Varsinainen majakkarakennus oli harjakorkeudessa elokuussa, minkä jälkeen aloitettiin pyöreän majakatornin rakentaminen. Ensimmäisen kerran majakan valo sytytettiin 19.12.1906 – vain alle kaksi vuotta s/s Helsingforsin uppoamisesta. Majakkaa hoiti majakamestari, kolme majakanvartijaa ja sumusireeninhoitaja. He asuivat perheineen majakkaluodolla, jossa asukkaita oli parhaimmillaan yli 30 – heistä lapsia parikymmentä. Majakassa toimi lapsille koulu, ja monet lapsista viettivätkin luodolla koko lapsuutensa – erään pojan kerrotaan olleen kuusivuotias, kun hän pääsi ensimmäistä kertaa käymään mantereella.

Bengtskärin majakka vuonna 2020, kuva: Panu Moilanen

Aitiopaikka Suomenlahdelle

Majakan valo sammutettiin syttymisensä jälkeen ensimmäisen kerran elokuussa 1914 ensimmäisen maailmansodan sytyttyä. Samassa yhteydessä majakasaaren asukkaat, majakan valolaite ja muut arvoesineet evakuoitiin. Muutama päivä evakuoinnin jälkeen saksalaiset tulivat majakkaa, mutta tulitus ei aiheutanut merkittäviä vaurioita. Osa majakasaaren asukkaista palasi Bengtskärille jo vuonna 1915, mutta majakan valo sytytettiin uudelleen vasta vuonna 1919.

Kieltolain aikana vuosina 1919-1932 Bengtskärin vesillä liikkui paljon pirtuveineitä. Viranomaiset yrittivät saada majakkalaiset ilmiantamaan salakuljettajia mm. luvaten heille osan takavarikkojen seurauksena saatavista tuloista. Ilmiantoja ei kuitenkaan juuri tehty, sillä salakuljettajien joukossa oli paljon majakan väen ystäviä ja sukulaisia. Talvisodan sytyttyä marraskuussa 1939 majakan valo jälleen sammutettiin ja majakkaluodon asukkaat evakuoitiin. Majakasta tuli tulenjohtopaikka, josta tarkkailtiin Hankoa ja Suomenlahden suuta. Neuvostoliittolaiset yrittivät talvisodan aikana myös

pommittaa majakkaa, mutta tuloksetta.

Talvisodan päätyttyä Hankoniemi luovutettiin Neuvostoliiton sotilastukikohdaksi maaliskuussa 1940. Alueen asukkaat evakuoitiin, ja Hangon seudulle sijoitettiin noin 30 000 venäläistä, jotka alkoivat varustella Hankoniemeä vahvaksi tukikohdaksi. Sen avulla oli tarkoitus kontrolloida Suomenlahden suuta ja estää vihollisen merivoimia uhkaamasta Leningradin kaupunkia. Bengtskärin majakka säilyi kuitenkin suomalaisten hallussa, ja sitä käytettiin edelleen tähtystyspaikkana, josta mm. seurattiin venäläisten toimia Hankoniemellä.

Bengtskärin taistelu

Kaikkein dramaattisimmat vaihteensa Bengtskär koki jatkosodan aikana. Luoto kuului kesäkuussa 1941 alkaneessa jatkosodassa Hangon rintaman Hiittisten lohkoon ollen sen uloin etuvartio etelässä. Majakan valohuoneesta oli hyvä näkyvyys Hankoon ja Suomenlahdelle, mistä johtuen sieltä johdettiin sekä rannikkotykistön että laivaston tulta.

Jatkosodan alussa puna-armeija päätti tuhota Bengtskärin tähtystyspaikan. Tavoitteena oli nousta

maihiin luodolle ja räjäyttää majakka. Hieman keskiyön jälkeen 26.7.1941 viisi venäläistä laivaa lähtikin Hangosta kohti Bengtskärää. Yö oli sumuinen, ja 60 venäläisen raskaasti aseistetun erikoisjoukkojen sotilaan onnistuikin nousta Bengtskärille ja edetä majakkarakennukseen, jossa oli hyökkäyshetkellä 38 suomalaista sotilasta.

Neuvostojoukot onnistuivat nopeasti valtaamaan majakan pohjakerroksen, mutta yläkerroksiin nousseet suomalaiset tekivät nuoren luutnantti Fred Lutherin johdolla ankaraa vastarintaa. Radiolla pyydettiin apua, ja esikunta hälyttikin niin rannikkotykistön, laivaston kuin ilmavoimatkin. Rannikkotykistö aloitti tulituksen alle puolessa tunnissa avunpyynnöstä, laivasto saapui paikalle kahdessa tunnissa ja myöhemmin taisteluun liittyi myös Ilmavoimien Fokker-koneita. Sekä saarella olevia venäläisiä että heidän laivojaan tulitettiin. Yksi venäläinen laiva upotettiin. Myös venäläiset lähettivät taisteluun lentokoneita ja alkoivat tulittaa suomalaisia tykistöllään Hangosta. Taistelun ollessa kiivaimmillaan siihen osallistui kaikkiaan noin 1500 miestä. Taistelu päättyi illalla

viiden maissa, kun luodolla ei ollut enää yhtään taistelulupeloista venäläissotilasta. Majakka oli vallattu taikaisin. Seuraavana päivänä Neuvostoliitto vielä pommitti Bengtskärää lentokoneilla ja Hangon tykistöllä. Luoto ja majakka pysyivät kuitenkin suomalaisten hallussa, ja taistelu päättyi Suomen voittoon. Bengtskärin taistelussa kaatui yhteensä 32 suomalaista ja arviolta 100 venäläistä. Syksyllä 1941 puna-armeija vetäytyi Hangosta, ja rintamalinja Hangon ja Bengtskärin väliltä katosi. Majakka saikin loppusodan aikana olla rauhassa sotatoimilta. Vaikkei majakan valo toisen maailmansodan aikana palanutkaan, Bengtskär oli tärkeä maamerkki Virosta sodan aikana ja välittömästi sen jälkeen paenneille, Ruotsiin pyrkineille kymmenille tuhansille venepakolaisille.

Rappiosta uuteen kuokistukseen

Sodan jälkeen pahasti vaurioitunut majakka korjattiin. Taistelussa vaurioitunut valolaite korvattiin uudella, sumusireeni sähköistettiin ja saarelle asennettiin generaattoreita. Majakkaan rakennettiin myös vesijohto ja viemäri, lämmitys muutettiin toimimaan

öljyllä ja luodolle vedettiin puhelinlinja. 1950-luvulle kestäneissä korjaustöissä luoto myös linnoitettiin.

Majakka automatisoitiin syksyllä 1968, ja samassa yhteydessä majakanvartioiden virat lakkautettiin. Luonnonvoimien ja ilkkivalan armoille jäänyt, kylmä ja autio majakka alkoi rappeutua nopeasti. Rappion kausi jatkui aina vuoteen 1992, jolloin Turun yliopisto vuokrasi majakan merenkululaitokselta. Turun yliopisto kunnostutti majakan, joka avattiin yleisölle museo- ja vierailumajakkana vuonna 1995. Vuonna 1999 valtio päätti myydä majakan, ja se siirtyi Turun yliopistosäätiön omistukseen. Nykyisin Bengtskär on yksi Saaristomeren suosituimmista matkailukohteista, jossa vierailee vuosittain noin 15 000 kävijää. Normaalisti majakassa voi myös yöpyä, mutta koronakesän 2020 majakassa ei ollut majoitustoimintaa. Bengtskärille pääsee laivalla sekä Hangosta, Kasnäsiestä että Rosalasta. Bengtskärin retkelle kannattaa varata aikaa koko päivä. (Kirjoitus on julkaistu alun perin Keski-Suomen Maanpuolustaja -lehden numerossa 3/2020.)

Panu Moilanen

Tarton rauhasta 100 vuotta

Tänään tehtävät päätökset ja niiden tulokset ovat huomenna tulevaisuutta ja ylihuomenna historiaa. Tutkiessamme historiaa meidän on pyrittävä arvioimaan silloisia päättäjiä heidän aikansa lähtökohdista – ei nykyisen tietämyksen valossa. Tarton rauhan tapahtumat on perusteltua sijoittaa tuolloiseen tilanteeseen Euroopassa ja Suomessa.

Tilanne Euroopassa

Kansallisuusaatteen vallatessa Euroopan 1800-luvulla syntyi suuria kansallisvaltioita kuten Saksa ja Italia. Kansalliskiihkoa esiintyi. Kilpailtiin siirtomaista. Euroopan ilmapiiri muuttui räjähdysherkäksi niin, että sotaa osattiin odottaa. Ensimmäinen maailmansota käytiin vuosina 1914–1918 enimmäkseen Euroopassa.

entistä alueista Etelä-Tirolia ja Istria liitettiin Italiaan, Transilvania ja Bukovina Romaniaan ja Galitsia Puolaan. Turkki menetti Lähi-idässä olleet alueensa Iso-Britannialle ja Ranskalle. Saksa menetti siirtomaansa. Saksa luovutti myös Elsass-Lothringenin alueen Ranskalle, Eupen-Malmedyn alueen Belgialle, Pohjois-Schleswigin Tanskalle ja Memelin alueen Liettualle. Puolan alueisiin liitettiin niin sanottu Puolan käytävä ja osia Sleesiasta. Tsekkoslovakiaan liitettiin myös pieni alue Sleesiasta. Danzigista tehtiin itsenäinen kaupunkivaltio. Reininmaa demilitarisoitiin ja Saarin alue vuokrattiin Ranskalle. Viro, Latvia, Liettua ja Puola irrotettiin Venäjästä. Venäjä menetti Bessarabian Romanianle. Puolaan liitet-

Haminan rauha 1809 ja Vanhan Suomen 1812 liitetty alue

Neuvosto-Venäjän ja Suomen välinen sotatila oli alkanut viimeistään Venäjän Federatiivisen Neuvostotasavallan Kansankomissarien Neuvoston ja Suomen Sosialistisen Työväentasavallan Kansanvaltuuskunnan (punaisten) solmittua 1.3.1918 ”ystävyyden ja veljeyden lujittamiseksi” sopimuksen Suomen ja Neuvosto-Venäjän välillä. Tosin Suomessa ollut neuvostovenäläinen 42. Armeijakunta oli todennut päiväkäskeyssään 29.1.1918 sotatilan Suomen valkoisia vastaan ja käsenyt 31.1.1918 punakaartia apuna käyttäen vallata Suomi takaisin.

Rauha tarkoitti myös Neuvosto-Venäjän tuen päättymistä punaisille Suomessa. Saksa tarjoutui toukokuussa 1918 isännöimään Berliinissä rauhanneuvotteluita, jotka käytiin 3.-27.8.1918. Heinäkuussa 1918 myös Ruotsi oli tarjoutunut rauhavälittäjäksi toivoen edistävänsä pyrkimystään saada Ahvenanmaa itselleen. Berliinin neuvotteluissa Suomi vaati Itä-Karjalaa kansojen itsemääräämisoikeuden perusteella. Suomen vaatimukseen sisältyivät myös Kuolan niemimaa ja Solovetskin saaret. Raja olisi kulkenut Vienanmerestä Uikujokea pitkin Ää-

Bolsevikkien valtaama alue

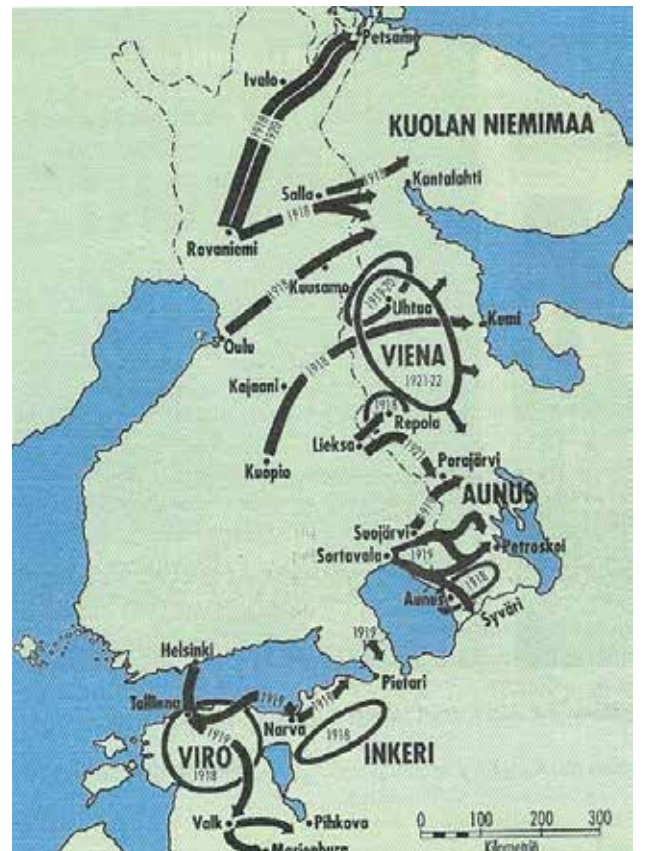
Neuvosto-Venäjän solmittua 3.3.1918 Brest-Litovskin rauhan keskusvaltojen (Saksa, Itävalta-Unkari, Bulgaria ja Osmanien valtakunta) kanssa maailmansota päättyi itärintamalla.

nisjärveen ja sieltä Syvärin eteläpuolitse Laatokkaan. Venäjälle ei olisi luovutettu vastineeksi mitään. Neuvosto-Venäjän vastaehtotuksena oli Pietarin turvaaminen meren puolel-

ta suojavyöhykkeen avulla. Neuvosto-Venäjä olisi sen mukaan saanut Viipurin-Käkisalmen -linjan eteläpuolisen osan Karjalankannakselta sekä Suomenlahden ulkosaaret, kun taas Suomelle olisi voitu vastineena luovuttaa Petsamo ja mahdollisesti muita alueita pohjoisempaan. Osapuolet eivät edenneet aluekysymyksissä. Myös neuvottelut taloudellisista korvauksista pysähtyivät suomalaisten ja venäläisten eriäviin näkemyksiin. Neuvottelut keskeytettiin tuloksettomina 27.8.1918 samana päivänä, kun Saksa ja Neuvosto-Venäjä allekirjoittivat Brest-Litovskin rauhan täydennyssopimuksen. Suomi yritti saada asioilleen (itsenäisyyden tunnustus, rajakysymys Venäjän kanssa, osallistuminen Pietarin valtaukseseen) suurvaltojen tukea Pariisin rauhankonferenssissa alkuvuonna ja keväällä 1919. Näille pyrkimyksille ei tukea he-
runut.

Heimosodat

Euroopan kansalliseen kehitykseen liittyen Suomessakin virisi ajatus yhtenäisestä kansallisvaltiosta rajoineen. Kansallisia, maantieteellisiä ja geopolittisia perusteita löytyi helposti. Kolmen kannaksen – Karjalan, Aunuksen ja Vienan kannakset – rajan länsipuolinen alue oli Suomen heimon asuinalue ja geologisesti samankaltaista. Sotilaallisestikin tarkasteltuna kolmen kannaksen mukainen raja olisi tarjonnut parhaat puolustusmahdollisuudet. Bolsevikkeja pidettiin ohimenevänä ilmiönä. Luonnonvaratkin kiinnostivat.

Heimosodat 1918–22, nuolet etenemissuuntia, ympyrät kansannousuja

Petsamon 1. retki keväällä 1918 päättyi tappioon brittisotilaille. Vienan 1. retken tarkoitus maalis-kuussa 1918 oli suojata etelässä taistelevien Vapaussodan valkoisten selustaa. Retkikuntien hyökkäykset torjuttiin brittien toimin, ja syksyyn 1918 mennessä jouduttiin palaamaan. Vienan 2. retkikunta joutui huonon huoltotilanteen vuoksi palaamaan loka-kuun alussa 1918. Viro julistautui itsenäiseksi 24.2.1918. Viron vapaussota alkoi loppuvuodesta 1918. Suomalaisia pyydettiin apuun. Viro saatiin vapaaksi, puhdistettiin bolseveikeista, ja suomalaiset vapaaehtoiset palasivat takaisin keväällä 1919.

Keväällä 1919 Suomen hallitus antoi luvan Aunuksen retkelle vapaaehtoisvoimin. Hallitus ei kuitenkaan tukenut vapaaehtoisia, jotka taistelivat Aunuksessa vielä tammikuuhun 1920, osin maaliskuuhun saakka. Tällä välin oli taisteltu myös Inkerissä. Pohjois-Inkerin vapaajoukot yrittivät myös Pietarin valtausta, joka ei onnistunut. Suomalaisia jäi Kirjasaloon Tarton rauhan jälkeiseen aikaan. Petsamon 2. retkelle lähdettiin tammikuun lopulla 1920. Bolsevikit olivat vahvistaneet asemiaan, ja tappio tuli Salmijärven taistelussa 1.4.1920. Saarrostusuhka pakotti palaamaan Suomeen.

Heimosodista voidaan todeta, että vuonna 1919 Itä-Karjalan ja Inkerin vapauttamiselle bolsevismin uhasta näytti olevan ainutlaatuinen mahdollisuus. Kuitenkaan suurvaltapolitiikkaa ei osattu ottaa huomioon, suomalaiset ja

Euroopan maat 1914

Saksa solmi aselevon ympärysvaltioiden kanssa 11.11.1918.

tiin myös ennen Saksaan ja Itävalta-Unkariin kuuluneita alueita. Suomi oli itse-

Eurooppa 1918

Voittajavallat määrittelivät Euroopan uuden järjestyksen Pariisin rauhankonferenssissa 18.1.1919–16.1.1920. Syntyi uusia valtioita. Saksa, Itävalta, Venäjä ja Turkki muutettiin tasavalloiksi. Itävalta-Unkari hajosi Itävaltaan ja Unkariin sekä Tsekkoslovakiaan. Serbiasta, Montenegrosta ja Itävalta-Unkarin slaavilaisalueista muodostui Jugoslavia. Itävalta-Unkarin

näistynyt.

Tilanne Suomessa

Venälaistämisen paine kasvoi Suomen osalta toisen sortokauden 1908–1917 (ensimmäinen 1899–1905) aikana. Venäjän vallankumous vuonna 1917 antoi kuitenkin Suomelle mahdollisuuden valtiolliseen itsenäisyyteen, joka varmistettiin Vapaussodassa (27.1.–16.5.1919).

heimokansat eivät olleet tavoitteista yhtä mieltä, karjalaisille ei ollut tarjota muuta kuin heimoaatetta, raskaat aseet ja räjähteet puuttuivat ja huolto oli puutteellista.

Inkeri

Lähtökohtia rauhanneuvotteluihin

On paikallaan korostaa, että vuoden 1920 alussa Suomi oli ollut itsenäinen vain runsaat kaksi vuotta, oli käyty Vapaussota jonka haavat eivät olleet arpeutuneet, maan hallinto ja diplomaattia olivat vasta hakemassa osaamistaan, taloudellinen tilanne oli keho sekä heimosodat ja Viron vapaussota olivat käynnissä. Suomi ei ollut Pariisin rauhankonferenssin (18.1.1919–16.1.1920) osapuoli, vaan neuvotteli Venäjän kanssa Viron ja Puolan tapaan. Viro solmi Neuvosto-Venäjän kanssa rauhansopimuksen 2.2.1920. Tämä vauhditti suomalaisia.

Tarton rauhanneuvottelijat

Tunnusteluja

Ensimmäisen tunnustelun rauhanneuvotteluksi Suomi teki helmikuussa 1920 ja aloitteen aseleponeuvotteluiksi huhtikuun alussa, minkä Neuvosto-Venäjä hyväksyi 8.4.1920. Rajajoella 12.4. alkanee neuvottelut kariutuivat kuitenkin 25.4. näkemyseroihin rajoista. Puolan menestys sotatoimissa sai Neuvosto-Venäjän tarjoamaan rauhanneuvotteluja Suomelle 11.5.1920. Neuvottelupaikkakuntina hallituksessa olivat esillä Viipuri, Moskova, Tartto ja Kööpenhamina. Tanskan ilmoitettua, ettei Kööpenhamina ole käytettävissä ja Viron hyväksyttyä Tarton se valittiin.

Alku
Neuvosto-Venäjä valmistautui Tarton neuvotteluihin tiukoin ehdoin. Bolševikit perustivat aivan rauhanneuvottelujen alla Karjalan työkansan kommuunin,

joka teki tyhjäksi suomalaisten vaatimuksen kansanäänestyksen järjestämistä Itä-Karjalassa. Suomen valtuuskunnan seitsemän virallista jäsentä ja muutama avustaja majoituivat hotelli *Peterburgiin*, joka sijaitsi Tarton ydinkeskustassa lähellä Emajokea.

Suomen rauhanvaltuuskunta avustajineen. Edessä vas. Alexander Frey (rkp), Väinö Voionmaa (sdp), J.H. Vennola (ed.), J.K. Paasikivi (kok.), Rudolf Walden (sit.). Väinö Tanner (sdp)

Tukijoukot majoituivat hotelli *Livoniaan*, etäämmälle keskustasta, mutta lähemmäksi virallista istuntopaikkaa ”Seltsiä”, kuten virolaisen ylioppilasseuran (EÜS) taloa kutsuttiin.

Eesti Yliopilaste Seltsin talo 24.5.2003

Aivan kulman takana hotelli Peterburgista, joen rannalla sijaitsi ruokatori, jolta saattoi jo nähdä vastarannalla, vasemmalla, 300 metrin päässä kohoavan *Bellevue*-hotellin, johon venäläinen valtuuskunta oli avustajineen majoittunut. Rauhanneuvottelut alkoivat Viron Ylioppilassosakuntien

talossa Tartossa 12.6.1920. Suomen neuvotteluvaltuuskuntaa johti J.K. Paasikivi. Mukana oli kaikkien eduskuntapuolueiden edustus. Paasikivi piti kaukokirjoitimella yhteyttä presidentti Ståhlbergiin. Venäläisten valtuuskunnan puheenjohtajana oli J.A.- Berzin (latvialainen bolševikki ja Leninin luottomies) ja jäsenenä muun muassa P.M.

Hot. Peterburg, os. Uueturu 22. Suomen valtuuskunnan asunhotelli 9.6.–15.10.1920. Kuva Johannes Pääsuke 1914

Hot. Peterburgin ovella J. K. Paasikivi, A. Frey, V. Voionmaa, G. Idman (kansainvälisen oikeuden asiantuntija), R. Walden, V. Kiviliina ja J. Vennola. Piutuu V. Tanner. S.Filmi

Kertsentjev, N.S. Tichmenjev ja sihteerinä A. Tsernyh. Osapuolten lähtöasemat olivat epäsuhtaiset. Suomi oli yksin eikä sillä ollut riittävää sotilaallista voimaa. Länsivallat olivat vetäneet

tukensa pois. Viro oli tehnyt rauhan jo helmikuussa, ja Latvia solmi rauhan 13.6.1920 Venäjän kanssa. Liettua neuvotteli rauhasta. Suomen ainoa ”liittolainen” oli Puola, jolla meni huonosti sodassa Venäjää vastaan. Ensimmäisissä neuvotteluissa venäläiset esittivät, ettei Venäjän ja Suomen välillä ole ollut sotaa, joten tulisi neuvotella välirauhansopimuksesta. Suomalaiset esittivät venäläisten joukkojen karkottamista Suomesta, joten venäläisten esitys raukesi. Venäläisten mielestä Suomen itsenäisyydellä oli vain yksipuolinen merkitys. Paasikivi ilmoitti, että itsenäisyys on neuvottelujen ulkopuolella. Aluekysymykset muodostuivat vaikeimmiksi asioiksi.

Livonia-hotellissa, missä tukijoukot majoituivat, oli Hughes-*kaukokirjoitin*, josta oli kytketty suora linja ulkoministeriöön. Etäkoukukset olivat jo ajan todellisuutta. Hughes-koneen ympärillä saattoi Helsingissä istua koko valtioneuvosto presidentti *Ståhlbergin* johdolla ja vastaavasti Tartossa koko valtuuskunta Paasikiven johdolla. Kun suomalaiset esittivät vaa-

timuksensa Itä-Karjalasta ja Petsamosta, vastapuoli tarjosi vuoden 1914 ja 1917 rajoja muutoksin: Pietarin turvaamiseksi osa Suomenlahden saaria oli luovutettava ja Kannaksen Pietaria lähellä oleva mutka oli oikaistava. Repola ja Porajärvi olivat venäläisille tärkeitä vuonna 1916 valmistuneen Muurmannin radan vuoksi. Taloudellisissa asioissa kuten valtion omaisuuden, velkojen ja vahingonkorvausten osalta päästiin yhteisymmärrykseen. Neuvotteluja leimasi Neuvosto-Venäjän ja Puolan sota. Neuvotteluhaluukkuus oli verrannollinen sotamennestykseen. Bolševikkien tiukka linja selittyi osin sotatoimien saamasta käänteestä Puolan rintamalla kesä-heinäkuun vaihteessa 1920. Puna-armeija valtasi puolalaisilta Ukrainan Kiovan takaisin, ja puolalaiset peräytyivät satoja kilometrejä. Koko Puola näytti luhistuvan. Neuvosto-Venäjän sotilaallisen aseman vahvistuminen merkitsi sitä, ettei sen tarvinnut tinkiä.

Neuvottelutauko

Neuvottelut keskeytettiin heinäkuun puolivälissä kahdeksi viikoksi (Englannin esitys 13.7.1920). Aloite oli neuvosto-osapuolen tekemä, ja sen syy oli mahdollisesti rauhansopimuskannan sosiaalidemokraattisen jäsenen **Väinö Tannerin** harjoittama salainen diplomaattia, josta Paasikivi oli tietoinen. Tanner ei pitänyt Suomen ulkopoliittisen johdon tinkimättömyydestä, ja halusi vauhdittaa neuvotteluja paljastamalla vastapuolelle suomalaisten ajatuksia. Menettely oli lähellä maanpetoksellista toimintaa, mutta Tannerille talousmiehenä merkitsivät taloudelliset seikat enemmän kuin aluekysymykset. Helsinkiin neuvottelutauol-

Hughes-lennätiin. Kuva: Soneran kokoelmat/Outi Penninkangas

le palannut rauhanvaltuuskunta pohti tilannetta presidentin ja hallituksen kanssa sekä muokkasi itselleen uuden minimiohjelman. Tanner esitti sen pohjaksi luopumista Itä-Karjalasta, myös Suomen suojeluksessa olevista Repolasta ja Porajärvestä. Petsamosakin tyydyttäisiin vain taloudellisiin toimituksiin. Hallituksen enemmistö kuitenkin halusi pitää kiinni Repolasta ja Porajärvestä. Neuvotteluja Tartossa päätettiin jatkaa hidastellen, jotta kansainvälinen tilanne ehtisi selkiintyä. Paasikiven ja Tannerin luonnostelemaa minimiohjelmata toteutettiin vain pakon edessä. Repolaa ja Porajärveä ei luovutettaisi.

Neuvottelut jatkuvat

Neuvottelujen Tartossa käynnistyessä rauhanvaltuuskunnan sosiaalidemokraattiset jäsenet Tanner ja **Väinö Voionmaa** uhkailivat erolla ja halusivat valtuuskunnalle vapaat kädet. Ne Tanner ottikin jatkaessaan salaista yhteydenpitoaan bolševikkien kanssa. Tanner antoi ymmärtää **Kerzentseville**, ettei Itä-Karjala kiinnostanut sosiaalidemokraatteja, sen sijaan Petsamoa hän vaati Suomelle ja korosti sen olevan kaikkien suomalaisten yhteinen tavoite. Neuvottelujen siirtämistä suurvaltojen konferenssiin Lontooseen ei haluttu, kuten Venäjä oli esittänyt. Tosin Ranska ja Yhdysvallat vastustivat siirtoa. Jatkoneuvotteluissa bolševikit käyttivät suomalaisten sisäistä hajanaisuutta hyväkseen. Tilanne oli heille edullinen sodan edetessä voittoisasti Puolan rintamalla. Niinpä välirauhansopimus (aseleposopimus) valmistui 13.8.1920, ja taloussuhteiden järjestely edistyi. Molemmat olivat neuvostodiplomatian voitoja, sillä suomalaiset eivät saaneet myönnetyksiä läpi. Repola ja Porajärvi pysyivät tässä vaiheessa vielä Suomella.

Käänne

Suomen kannalta epäedullinen asetelma kääntyi puolalaisten vastahyökkäyksen alkaessa Varsovan edustalta elokuun puolivälissä 1920 ja vyöryessä bolševikkien selustaan. Puolan menestys vaikutti Suomen kannalta edullisesti neuvottelujen kulkuun. Paasikiven mielestä valtuuskunta oli ollut liian pehmeä ja antanut liian helposti periksi. Tässä tilanteessa Neuvosto-Venäjän johtaja Lenin päätti luovuttaa Suomelle Petsamon. Vastikkeena Lenin halusi joukon Suomenlahden saaria ja Repolan sekä Porajärven.

*Petsamosta: Keisari Aleksanteri II oli vuonna 1864 luvannut Petsamon Suomelle aluevaihdekaupassa, jossa Suomi oli luovuttanut Venäjälle Rajajoen ase-
tehtaan alueen Karjalan kannaksella. Petsamon kohdalla oli kysymys myös vanhan vääryyden korjaamisesta, sillä pohjoisia yhteisalueita 1820-luvulla jaettaessa Norjan ja Venäjän välillä Suomi oli jäänyt osattomaksi, vaikka Petsamon alueella oli vanhaa suomalaisasutusta.*

Presidentti Ståhlberg kielsi valtuuskuntaa neuvottelemasta vanhan suomalaisen valtioalueen luovuttamisesta Petsamon vastineeksi. Suomen valtioalue oli jakamaton, painotti Ståhlberg. Samaa periaatetta kannatti hallituksen enemmistö. Presidentti halusi mahdollisen kompensaation olevan taloudellista. Paasikivi oli eri mieltä. Hän esitti ajatuksen sekä Petsamon että Repolan ja Porajärven hankkimisesta Suomelle. Paasikivi esitti kaksoispitäjien vastineeksi taloudellisia ja alueellisia hyvityksiä, eräiden Suomenlahden saarten lisäksi Kuokkalan venäläistynyttä mutkaa Kannakselta. Ståhlbergille Suomen valtioalue oli kuitenkin jakamaton. Samaan aikaan oli nimittäin Ahvenanmaan kysymys ajankohtainen. Valtioalueen luovuttaminen olisi ollut huono esimerkki Ahvenanmaan kysymyksen ratkaisun kannalta. Neuvottelujen ollessa katkeamaisillaan Tanner otti jälleen salaa yhteyden vastapuoleen ja ehdotti Repolan ja Porajärven vaihtamista Petsamoon, jos venäläiset luopuvat Karjalankannasta ja Suomenlahden saaria koskevista vaatimuksistaan. Näin tapahtui. Suomen valtuuskunta hy-

väksyi 7.9. Neuvosto-Venäjän ehdotuksen. Neuvottelussa 1.10. Suomen valtuuskunnalla oli vapaa kädet neuvotella muissa kysymyksissä paitsi Suursaaren neutraloinnissa. Paasikivi ja Berzin totesivat tilanteen olevan kriittinen. Paasikivi totesi, että jos suomalaiset nyt poistuvat, tuskin enää palaavat. Paasikivi haukkui Suomen hallituksen ja venäläiset. Neuvottelut katkesivat pariaksi päiväksi. Sitten Paasikivi ja Kersentjev sopivat asiat ja pidettiin virallinen istunto, missä asiat lyötiin lukkoon. Tässä 4.10. Kerzentsevin johtamassa yhteiskokouksessa, joka pidettiin ”Seltin” sijaan iltaistuntona *Automat*-ravintolassa, lyötiin lukkoon viimeiset avoimet kysymykset. Istunto oli työkokouksena viimeinen ja käytännössä enää valmiiden artiklojen tarkastuslaisuus. Rauhanneuvottelujen päättäjäisjuhla alkoi 14.10.1920 iltakahdeksalta *Automat*-ravintolassa, jossa oli juhlistettu myös Viron sopimusta helmikuussa. Yltäkyläisestä vastaanotosta vastasivat venäläiset ja löivät suomalaiset ällikällä. Illallisen jälkeen alkoivat tanssit. Paasikivi haki poloneesiin venäläisten p-uheenjohtajan *Jan Berzinin* puolison ja Berzin rouva *Linda Tannerin*. Suomalaisien juna oli lähdössä Tarton asemalta yöllä kello 03.58. Moni siirtyi sinne suoraan *Automatista*.

Sopimuksen synnyttyä Vapaussota päätökseen

Tieto Repolaa ja Porajärveä odottavasta kohtalosta levisi Suomessa kulovalkean tavoin. Porvarillisissa lehdistä kirjoitettiin Suomen kunniaa, ja lähetystöt kävivät puhumassa päättäjille karjalaisten puolesta. Yleisen mielipiteen odo-

Tarton rauhassa Petsamo (punainen) liitettiin Suomeen ja Repola sekä Porajärvi (vihreä) jäivät Neuvosto-Venäjälle.

tettua rajumman reaktion takia ulkoministeri **Rudolf Holsti** yllytti Paasikiveä vielä kokeilemaan kaksoispitäjien länsiosien, joissa enin osa asutuksesta oli, saamista Suomelle.

Kävi ilmi, että tämä olisi ollut mahdollista, jos sitä olisi ajoissa ja yksimielisesti osattu vaatia. Sopimuksen synnyttyä neuvostojohto ja neuvostolehdistö tervehtivät sitä tyytyväisenä, poistihan se Pietariin kohdistuvan uhan ja oli tärkeä myös taloudellisesti. Neuvosto-Venäjä sai lähes kaiken, mitä se neuvotteluista oli lähtenyt hakemaan. Tartossa kysymys oli tasavertaisista neuvotteluista, toisin kuin itsenäisyyden varmistaneissa Talvi- ja Jatkosotien sanelurauhoissa. Tosin puhuttiin myös Tarton ”häpeärauhasta”, joka liittyi rajojen koettuun epäoikeudenmukaisuuteen. Repola ja Porajärvi oli luovutettava Neuvosto-Venäjälle. Petsamo avoimene Jäämeren satamiseksi. Presidentti Ståhlbergin ja sosialidemokraattien kanta ratkaisi asian Petsamon hyväksi.

Suomen ja Neuvosto-Venäjän välinen aselepo solmittiin 13.9., rauhansopimus allekirjoitettiin 14.10. (eduskunta hyväksyi rauhansopimuksen äänin 163 puolesta ja 27 vastaan), ratifioitiin 11.12. ja tuli voimaan 31.12.1920.

Sopimuksella saatettiin Vapaussota päätökseen ja varmistettiin Suomen itsenäisyys: ”..., ottaen huomioon, että Suomi vuonna 1917 on julistautunut itsenäiseksi ja että Venäjä on tunnustanut Suomen valtakunnan, Suomen Suuriruhtinaanmaan rajoissa, riippumattomaksi ja täysivaltaiseksi, ... lakkaa sotatila sopimusvaltioiden välillä ja molemmat valtiot sitoutuvat vastedes ylläpitämään keskinäistä rauhan-tilaa ja hyvää naapuruutta.” Rauhankäytännön Suomi vastaanotti ensimmäiset pakolaisensa tuhansien itäkarjalaisien paettessa Suomeen. Karjalan kansannousussa Repolan ja Porajärven

asukkaat vastustivat vuonna 1921 pitäjien liittämistä Neuvosto-Venäjään. Kansannousu tukahdutettiin vuoden 1922 alkuun mennessä. Tarton rauha antoi suomalaisille mahdollisuuden ryhtyä kehittämään maataan Petsamolla lisätyn ja Ahvenanmaan itsehallinnolla, kunnes Stalinin Neuvostoliitto rikkoi Tarton rauhankäytännön Suomelle 30.11.1939. Kansallisarkiston verkkonäyttelyn merkittävimmäksi asiakirjaksi valittiin kymmenen vuotta sitten (2010) yleisöäänestyksellä 14.10.1920 allekirjoitettu Tarton rauhansopimus, jossa määriteltiin ensimmäistä kertaa itsenäisen Suomen rajat. Sopimusta ei julkisuudessa juuri esillä pidetä. Siksi on huomion arvoista, että Suomen kansa tuntee merkittävimmän valtiosopimuksensa – tai ainakin tunsikin vielä kymmenen vuotta sitten. Siksi on syytä kysyä, miten virallinen Suomi

aikoo juhlistaa itsenäisyytemme vahvistanutta Tarton rauhansopimusta?

Jälkipyykkiä

Vaikka Tarton rauha vaikuttaa edulliselta ja joillekin ehkä ainoalta oikealta, ei sen syntyminen ollut suomalaisen valtiotaidon mestarinäyte. Suomi tinki enemmän kuin Neuvosto-Venäjä. Lopulta Suomi joutui tinkimään minimivaatimuksistaankin. Puheet liian edullisesta tai mahdollisimman edullisesta rauhasta ovat jälkiviisautta, sillä rajat olisivat voineet olla Suomelle vielä edullisemmat. Vertailu Viron, Latvian ja Puolan samana vuonna tekemiin, alueellisesti ja taloudellisesti varsin -edullisiin rauhansopimuksiin antaa perusteita tähän suuntaan. Toisaalta myöhemmin syntyneen voimapolitiikan kannalta itäraja kulki liian lähellä Pietaria/Leningradia. **Stalinin** kaudella rauhaa alettiin Neuvostoliitossa tarkastella ”pahalla silmällä”. Suomalaisille aktivisteille ja heimosotureille Tarton rauhansopimus oli häpeärauha eritoten siksi, että Repolasta ja Porajärvestä luovuttiin. Väinö Tanner vaikutti keskeisimmin Repolan ja Porajärven luovuttamiseen Neuvosto-Venäjälle. Hän teki virheen paljastaessaan suomalaisten sisäiset erimielisyydet. Vastapuolella ei ollut tarvetta tehdä todellisia myön-

nytyksiä. Vastuunsa on Paasikivelläkin, joka salli Tannerin kullissien takaisen toiminnan. Saladiplomatia paljastui suurelle yleisölle vasta vuonna 1949 Tannerin julkaistua muistiinpanoihinsa varsin rehellisesti pohjautuvan kirjan nimeltä *Tarton rauha*. Paasikivi etsi tarkoituksenmukaisinta ratkaisua. Hän ei pitänyt Tarton rauhaa heti sen synnyttyä liian hyvänä, kuten hän myöhemmin arvioi, vaan kohtuullisena. Suomen rauhanvaltuuskunnan virhe oli ajatella kohtuulliset vaatimukset esittämällä saada vastapuoli suostuvaisemmaksi kohtuulliseen rauhaan. Venäläiset eivät osanneet ajatellakaan, että suomalaiset ovat niin vaatimattomia neuvottelijoita, että lähtevät heti esittämään minimivaatimuksiaan. Vaatimattomuus ja vilpittömyys olivat huonoja eväitä kansainvälisessä diplomatiassa, josta suomalaisilla ei ollut kokemusta. Tarton- rauha on kuitenkin ainoa Suomen tasavertaisista lähtökohdista neuvottelemasta rauha. Talvisodan ja Jatkosodan rauhat olivat sen sijaan hyökkääjän sanelemia rauhoja, jotka tarkoittivat valtioalueen ja omaisuuden pakoluovutuksia, karjalaisväestön siirtoja, ns. sotakorvauksia, ns. sotasyyllisyysoikeudenkäyntejä ym. Nämä ja kylmän sodan vaikutukset näkyvät vieläkin suhtautumisena itesensuurinomaisesti Venäjän toimiin.

Eric Vasströmin piirros rauhansopimuksen allekirjoitustilaisuudesta 14.10.1920. Vas. Suomen delegaatio, kesk. J. K. Paasikivi. Oik. Neuvosto-Venäjän neuvottelijat. Kansallisarkisto

Kurikka-lehden pilapiirtäjän 30.9.1920 julkaistu piirros siitä, mitä Suomen käytävä Jäämerelle tuli maksamaan.

Tarton rauhankäytännön rajat 1920

Prikaatikenraali evp. Hannu Luotola

3.10.2020

Sissin niksinurkka

Suksi sinä, sissi, vitikkoon!

Muistin syövereitä kaivelemalla saattaa moneltakin löytyä kokemuksia suksista. Tarkemmin niistä metsäsellisistä, varusmiespalveluksessa käytetyistä Kuusiston Neverwax-malleista (tai vastaavista), joiden nimikin jo kirvoittaa hymynkareen ainakin tällaisen kieroutuneen huumorin ystävälle.

Usein nämä muistot kuulostavat olevan sellaista mallia, ettei edes aika ole niitä kullannut, vaan kokemusasantuntijoiden kesken muistellaan niskakarkavat pystyssä suksenpohjiin pakkautunutta 20 cm lumikerrosta.

On tietysti totta, että edellä mainitussa tilanteessa tekemisen riemu on aika kaukaista haavetta, mutta ongelmaan on olemassa parikin konstia, joilla tulevaisuuden erähihtokaudesta saattaa jopa saada iloa irti. Voitelun perusteet metsäsuksissa ovat tietysti samat kuin muissakin hiihtimissä. Siitä aiheesta en kirjoita tässä sen enempää, kuin että pitoalueelle pitoa, luistoalueelle luistoa ja voiteet kelin mukaan.

Siteen paikka metsäsuksissa on monesti valittu arpametodilla jostain suksen tasapainopisteen tuntumasta. Tällä on yllättävänkin suuri merkitys, ja jos omistaa metsäsuksiset, kannattaisikin tarkistaa mihin kohtaan suksea side on asennettu. Esimerkiksi kuvan mukaisissa armeijan metsäsuksissa side on asennettu suksen tasapainopisteeseen.

Suksisiteen paikka kannattaa mitata tarkasti, jatkossa se säästää hikeä ja keventää matkantekoa. Pikkuaisen on jätetty pitoaluetta teippaamatta, mutta oikein pahasti kastuneissa/jäätyvissä suksissa pitäisi teipata läpi asti.

Avaruuspeitteellä, oikealla solmutekniikalla ja paracord-narulla saa näppärästi aikaiseksi tehokkaan sääsuojan ja majoitteen.

Siteen paikan määrittämiseksi omista suksissani olen käyttänyt asiaan vihkiytyneiden harrastajien kehittämää 455-sääntöä, jossa hiihtokengän keskipiste asettuu 45,5 % suksen pituudesta kannasta päin mitattuna. Näin asennettuna suksen hiihdettävyyden on hyvä, eikä kanta painu liiaksi. Siirrettäessä side edemmäs, suksi pysyy paremmin pinnalla ja näin ollen muuttuu paremmaksi hiihtää. Tosin liian eteen asennettu side taas laittaa suksen sukelamaan, ja kun kärkeä ei saa helposti potkaistua hangen pinnalle, ollaan taas ongelmissa. Jos side taas

asennetaan liian taakse, kanta painuu hangen sisään ja suksi on hieman pystyssä, jolloin joudutaan hiihtämään rasittavasti koko ajan ylämäkeen.

Siteestä kannattaa myös tarkistaa, että kenkä asettuu siihen oikein. Jos kenkä ei mene tarpeeksi syvälle siteeseen, se taipuu liian edestä ja potkun voima välittyy sukseen vain varpaiden kautta. Tarpeeksi syvälle asennettu kenkä taipuu päkiästä, jonka kautta potkuun saa huomattavasti paremmin voimaa, eikä jalkakaan väsy niin äkkiä. Tätähän voi kokeilla kummalla tavalla voima välittyy

paremmin alas ja taakse: työntämällä jalkaa lattialla taaksepäin päkiä ylhäällä pelkillä varpailla, ja toisaalta päkiä maassa. Pitohan potkuun saadaan polkaisemalla suksi latuun ja työntämällä jalkaa taakse. Jos voimaa ei välity maapalloa kohti, ei myöskään suksi pidä.

Pidon puute ei aina ole metsäsuksien kanssa se keskeisin ongelma. Omakohtaisesti huomasin muutama vuosi sitten kokeilevani into pinkeänä uusia, vastikään tervattuja puusuksia keväisessä +5 asteen kelissä vain tullakseni siihen tulokseen, että lumi tarttui suksiin paremmin kuin pikaliima sormiin lapsuusajan lennokkiaskarteluissa. Lasikuitusuksiinkin lumi tarttuu sopivissa olosuhteissa varsin hyvin, varsinkin jos suksien pohjat jäätyvät. Kannattaakin tauoilla rapata tarkkaan suksien pohjat jäästä puhtaaksi, ja lisäksi tarpeen vaatiessa luistovoidetta tai vaikka kynttilää tarttumisen ehkäisemiseksi. Tämäkään ei kaikissa olosuhteissa auta, varsinkaan jos on sattunut hiihtämään ojanpohjan jäätä läpi, ja kastellut suksensa. Suksia voi tuki kuivatella nuotiolla, mutta oikeasti toimiva pika-MacGyver-sissiniksi-konsti on teipata suksenpohjat ilmastointiteipillä. Siihen ei lumi tartu, ja taas homma luistaa!

Sissin keli

Eli kun vettä sataa ja kaikkia v***ttaa ja nukkumaankin pitäisi joskus päästä hiihtopäivän jälkeen. Makuualusta. Siihen kuuluu ihmisen panostaa, jos haluaa nukkua yönsä hyvin. Kylmä tulee useimmiten selän puolelta, eivätkä parhaatkaan makuupussit pidä nukkujaa lämpimänä, jos ne ovat kylmää maata vasten.

Jos haluan luksusta, otan mukaan ilma/kuitutäyteen alustan, jossa lämpöarvot ovat kohdallaan. Eri merkkejä ja malleja on nykyään saatavilla hyvin – onkin lähinnä kiinni käytettävissä olevasta budjetista, kuinka paljon rahaa haluaa mukavuuteen sijoittaa. Paremmen lämpöarvon omaavat alustat tahtovat maksaa enemmän, mutta tuovat myös huomattavan parannuksen unenlaatuun. Ellei kunnollista makuualusta syystä tai toisesta sitten olekaan saatavilla, täytyy sitten tehdä jotain muuta – eli havuja, p**kele!

Muistutettakoon taas, että ilman maanomistajan lupaa älköön kukaan raastako puolen hehtaarin metsän kuusia oksattomiksi, mutta siinä vaiheessa, kun lupa-asiat ovat kunnossa, havuja voi käyttää ja varsin mainion pedin niistä saakin aikaan!

Havuja pitää olla aika paljon. Yleensä niinkin paljon, että kokemattomampi jättää keräämättä tarpeeksi ja kokee kylmän hiipivän

puseron alle, eikäpä siinä sitten tahdo uni tulla. Havuja saisi kylmällä kelillä olla noin kyynärän paksuus, ne painuvat vähintään puoleen, kun niiden päälle pötkähtää. Havut on aseteltava mahdollisimman ilmastavasti makuupaikalle. Kannattaa tökätä katkaisukohta maahan kiinni ja asetella oksat yksitellen kaarelle paikoilleen, jotta ne eivät pyöri ja valu nukkujan alta pois. Näin ne pysyvät mahdollisimman paksuna eristävänä kerroksena.

Jos aikaa ja halua on hifistelyyn, voi rakentaa alustaksi tikapukehikon, mikä vähentää huomattavasti tarvittavien havujen määrää, eikä mukavana bonuksena maassa oleva käpykään paina selän alla ikävästi.

Myös majoitteeksi on nykyään tarjolla jos jonkinlaista vaihtoehtoa, teltoista riippumattoihin ja kaikkea siltä väliltä. Oma suosikkini on ollut kevyehkö Gore-Tex Bivvy Bag, eli erillinen veden ja tuulenpitävä pussi makuupussin päälle. Se on vaivattomuudessaan loistokampe, eikä vaadi mitään virittelyä, sen kun tempaisee ylimääräiset vaatteet pois ja ryömii makuupussiin.

Myös riippumatto-laavu-kangas yhdistelmällä on tullut yövyttyä mukavasti moninaisia öitä, eikä sekään kovin paljoa repussa paina verrattuna keveimpiinkin teltoihin. Riippumattoon kannattaa viileämmällä kelillä kuitenkin sujauttaa makuupussin alle makuualusta tai muulla keinoin järjestää tilanne niin, ettei kylmä tule selän puolelta läpi.

Hyvin usein näkee majoittujien hakevan lisälämpöä nukkumistilanteeseen lisäämällä vaatetta makuupussin sisään. Tämähän aiheuttaa parikin ongelmatilannetta asiaan. Jos vaatetta on liikaa, makuupussi ei lämpimä kunnolla ja toisekseen, jos makuupussiin ryömii kosteissa kampeissa, pussi kostuu sisältä eikä lämmitä. Nyrkkisääntönä voitaneen pitää, että makuupussin sisään ei laiteta päällysvaatteita. Jos tarvitsee lisää lämpöä, kannattaakin talvitakki laittaa lisäeristeeksi makuupussin alle. Kun pitää pakarat ja alaselän lämpiminä, laittaa kuivat villasukat jalkaan, ja tarvittaessa vielä keittää vettä kuumavesipulloon ja laittaa sen makuupussin sisään, niin jo uni maittaa!

Kuitenkin jos mukavuuk-

Joskus luonto tarjoaa suojaiset olosuhteet majoitteelle, mutta noheva sissi rakentaa sellaisen itse saatavilla olevasta materiaalista.

sista tingitään ja jonkinlainen välttävä suoja pitää järjestää sateelta, tuulelta ja muilta luonnonilmiöiltä, niin jokaisen retkeilijän kannattaisi pitää mukanaan avaruuspeitettä. Itselläni näitä kulkee aina pari kappaletta mukana, eiväthän ne paina käytännössä mitään. Näistä saa kohtuullisen helpolla väsäytyä majoitteen – tai vaikkapa kääristyä hypotermian partaalla olevan matkalaisen lämmittävään kääroön. Eli saattavat tulla ihan oikeastikin hädän hetkellä tarpeeseen. Molempiin nilkkataskuihin tällainen, niin tulevaisuus on turvattu! Huonona puolena avaruuspeitoissahan on niiden hauraus. Repeämiä ne eivät kestä juuri ollenkaan ja menevät helposti ihan riekaleiksi.

Avaruuspeitosta saa kuitenkin tehtyä majoitteen pätkällä paracord-narua, kunhan sitaisee solmut kulmiin (ja ehkä myös keskelle, asennuspaikasta riippuen) ja solmii kiinnitysnaulat solmujen taakse. Yleensä peitettä ei kestä vetää niin tiukalle, ettei se ärsyttävästi lepattaisi ja kahisisi tuulella. Majoitteen seinän keskelle asennetaan improvisoitu nuorisojennin (männynoksa) painamaan seinää kevyesti, jolloin saadaan lisää tilaa, eikä tuuli pääse repimään sitä niin voimakkaasti, että se rikkoutuisi.

Avaruuspeitosta saa riittävän kokoisen pienen laavun yhdelle, ja mukavuutta tietysti lisää, kun asentelee riekaleiksi.

Teksti ja kuvat: Visa Björn

Puolustusministeri Kaikkonen nosti juhlapuheessaan esille reservin merkityksen

Reserviläisliiton sääntömääräinen liittokokous pidettiin 21.11.2020 Seinäjoella kongressikeskus Framissa. Kokous järjestettiin koronatilanteen takia. Puolustusministeri Antti Kaikkonen piti liittokokoustapahtuman aluksi juhlapuheen, jossa hän korosti reserviläisten merkitystä Suomen puolustuksessa. – Puolustusvoimien 280 000 sotilaan sodan ajan vahvuudesta yli 95 % on reserviläisiä. Tehokas varusmiespalvelus ja riittävät reservin kertausharjoitukset ovat tärkeä osa Suomen puolustuskykyä. Lisäämme kertausharjoituksiin osallistuvien reserviläisten määrää

tällä hallituskaudella. Reserviläistoiminta onkin kiinnostanut suomalaisia viime aikoina. Reserviläisliiton jäsenmäärä on ollut reippaassa nousussa, mikä on hyvin poikkeuksellista suomalaisessa järjestökentässä. Liiton kokonaisjäsenmäärä lähestyy jo 40 000. Uusien liittyneiden jäsenten määrä tulee tänä vuonna ylittämään 3 000 jäsenen rajapyykin, mikä on harvinaista liiton historiassa. Kuluneen kymmenen vuoden aikana vastaavaan jäsenmäärään on päästy vain Suomi 100 -juhlavuoden aikana vuonna 2017. Poikkeuksellinen jäsenkehitys on osoitus siitä, että suomalaiset halua-

vat osallistua ja antaa panoksensa vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan. Ministeri Kaikkonen korosti puheessaan myös reserviläistoiminnan moninaista merkitystä suomalaiselle yhteiskunnalle. – Varusmiespalveluksen ja reservin kertausharjoitusten lisäksi vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta tukee sekä puolustuskyvyn ylläpitoa että maamme varautumista erilaisiin kriisitilanteisiin. Myös sellaisiin, jotka ovat luonteeltaan muita kuin sotilaallisia. Reserviläisliiton liittohallituksen kokoonpano vaihtui Liittokokouksessa tehtiin useita tärkeitä päätöksiä ja henkilövalintoja. Ko-

kouksessa valittiin liitolle puheenjohtaja seuraavalle kaksivuotiskaudelle sekä täydennettiin liittohallitusta. Liittokokous valitsi yksimielisesti liiton puheenjohtajaksi liperiläisen toimitusjohtaja, KTT Ilpo Pohjolan. Hän on Liperin Reserviläiset ry:n sekä Joensuun Reserviläiset ry:n yhdistysten jäsen. Pohjola on toiminut liiton puheenjohtajana kausina 2017–2018 sekä 2019–2020. Liittohallituksen erovuorossa olivat seuraavat jäsenet: Kausi 2019–2020 Etelä-Häme: Hirvimäki Jari, Salminen Kari Etelä-Pohjanmaa: Mäki

Mika, Tarkkanen Heikki Kainuu: Laine Ossi Kymenlaakso: Leisti Olli Pirkanmaa: Mäkitalo Jussi Pohjois-Karjala: Martikainen Hannu P. Pohjois-Savo: Styrman Jari Satakunta: Multisilta Jari Uusimaa: Fagerström Mats, Nöjd Ismo Kaudelle 2021–2022 liittohallitukseen valittiin: Etelä-Häme: Nikkanen Teppo, Salminen Kari Etelä-Pohjanmaa: Mäki Mika, Koskela Jarmo Kainuu: Laine Ossi Kymenlaakso: Leisti Olli Pirkanmaa: Mäkitalo Jussi Pohjois-Karjala: Halonen Marko Pohjois-Savo: Styrman Jari Satakunta: Multisilta Jari

Uusimaa: Fagerström Mats, Nöjd Ismo Reserviläisliiton sääntömääräinen liittokokous hyväksyi Seinäjoella liiton uuden strategian vuosille 2021–2023 sekä toimintasuunnitelman ja talousarvion ensi vuodelle. 21.11.2020 Reserviläisliitto ry

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri hyväksyi toimintasuunnitelman vuodelle 2021

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry piti koronakevään vuoksi rästiin jääneen kevätkokouksensa sekä syyskokouksen 22. lokakuuta Ylivieskan Centrialla. Kevätkokouksen asioina hyväksyttiin vuoden 2019 tilinpäätös ja toimintakertomus sekä myönnettiin vastuuvapaus vuoden 2019 hallitukselle.

Syyskokouksessa esiteltiin vuoden 2021 toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä valittiin hallitus ja toimihenkilöt tulevalle toimintavuodelle. Piirin avainhenkilöpaikka tuli myös auki, pitkäaikaisen toiminnanjohtaja Antti Wallin jäädessä pois tehtävästä kymmenen vuoden pestin jälkeen. Uuden toiminnanjohtajan on tarkoitus aloittaa kevään 2021 aikana.

Piiri hyväksyi myös omal-

ta osaltaan sääntömuutoksen, jolla siirrytään yhden vuosikokouksen malliin. Sääntöjen puitteissa vuosikokous on mahdollista järjestää syyskuun loppuun mennessä. Sääntöihin kirjattiin myös mahdollisuus järjestää sekä varsinaiset kokoukset että hallituksen kokoukset etäyhteyksin. Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset ry:n edustaja osallistui illan kokoukseen jo etäyhteydellä valitsevan tilanteen vuoksi, ja järjestely todettiin toimivaksi. Myös piirihallitus käytti etäyhteyksiä ja sähköpostikokouksia kuluneen vuoden kokouksissaan.

Toiminnan painopisteet vuonna 2021

Piiri jatkaa paikallisyhdistysten toiminnan tukemista, toteuttaa maanpuolustus-

koulutusta MPK:n kautta, jatkaa yhteistyötä eri maanpuolustusjärjestöjen kanssa sekä jatkaa Pohjanmaan Maanpuolustaja-lehden toimittamista. Reserviläisurheilutoimintaa toteutetaan kuntoliikunnan ja testausten kautta sekä ampumakilpailutoiminnalla. Aatteellista maanpuolustustyötä jatketaan, samon veteraanityön tukemista.

Piiri järjestää syksyllä 2021 syystapahtuman toisen kokouksen asemesta, toteuttaa vuoden 2021 Turpotietäjä-kilpailun sekä aloittaa ulkoliikuntapaikkaprojektin, jossa tavoitellaan lihaskuntoharjoittelun ja testauspaikan perustamista Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueelle aluetta käyttävien reserviläisten, kantahenkilökunnan ja varusmiesten käyttöön.

Tiedottamisen alalla piiri

jatkaa osittain kaksikielisen Pohjanmaan Maanpuolustaja-lehden julkaisemista neljä numeroa vuodessa. Reserviläistoimintaa esitellään jatkossakin messutapahtumissa. Piirin omia kotisivuja www.kpmaan-puolustajat.fi pidetään ajan tasaisina.

Tiedottamiseen käytetään lisäksi yhdistyksen Facebook-sivuja, jolla julkaistaan sekä piirin, piirin alueen yhdistysten, että muiden maanpuolustusjärjestöjen sekä Puolustusvoimien maanpuolustukseen liittyviä uutisia ja tiedotteita.

Piirihallitus vuonna 2021

Piirin puheenjohtajana jatkaa Sami Salmu (Kalajoen res.ups.), 1. varapuheenjohtajana Sami Pokki (Ylivieskan res.), 2. varapuheenjohtaja Seppo Ruotoistenmäki (Pyhäjärven res.ups.) ja 3.

varapuheenjohtajana Tomi Kurikkala (Kannuksen res.). Hallituksen jäseninä jatkavat Kari Autio (Kokkolan res.ups.), Rauno Hauta-aho (Pietsaaren res.), Jari Myllymäki (Kokkolan res.ups.) ja Eero Muhonen (K-P:n Autojoukkojen kilta) Uutena jäsenenä hallitukseen valittiin Jari Kerola (Kalajoen res.).

Piiri haluaa kiittää toimijoita kuluneesta, poikkeuksellisesta maanpuolustusvuodesta 2020 ja toivottaa rauhallista joulua sekä onnellista uutta vuotta 2021!

Sami Salmu
puheenjohtaja
Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry

Kuva: Eero Muhonen

Kalajoen reserviupseerit 60 vuotta

Kalajoen Reserviupseerikerho ry juhli 60-vuotista taivaltaan lauantaina 28.11. kunnioittamalla sankarivainajia seppeleenlaskulla ja järjestämällä pienen kutsuvierastilaisuuden. Seppeleen laskivat kerhon puheenjohtaja, yliluutnantti (res) Sami Salmu ja sihteeri, yliluutnantti (res) Eero Lehto.

Kutsuvierastilaisuudessa Rahjankylän Juusolanmäellä juhlapuhujana oli eversti (evp) Heino Pikkukangas. Kalajoen kaupungin tervehdyksen esitti kaupunginhallituksen puheenjohtaja Riitta A. Tilus. Onnittelut toivat myös Kalajoen Reserviläiset ry:n puheenjohtaja Jari Kerola sekä Suomen Reserviupseeriliiton hallituksen jäsen, majuri (res) Jari Myllymäki Kokkolasta.

”Suomessa on koulutettu jo sadan vuoden ajan upseereita reserviin. Reserviupseerikoulutus antaa hyvän pohjan ihmisten johtamiseen sodan ja rauhan aikana. Tärkeää on jatkuva halu kehittää itseään johtajana. Johtaminen on ennen kaikkea palvelu-, opastus- ja ohjaustehtävä,” totesi kerhon puheenjohtaja Sami Salmu tervetulosanoissaan.

”Sodanajan kenttäarmeijan 230 000 hengen vahvuudesta suurin osa on reserviläisiä. Reserviläistoiminta on paitsi veteraaniperinteiden vaalimista, se on myös kriisiajan valmiuden ylläpi-

Kutsuvierastilaisuudessa Rahjankylän Juusolanmäellä juhlapuheen piti eversti (evp) Heino Pikkukangas Kannuksesta. Kalajoen kaupungin tervehdyksen esitti kaupunginhallituksen puheenjohtaja Riitta A. Tilus. Suomen Reserviupseeriliiton onnittelut välitti hallituksen jäsen majuri (res) Jari Myllymäki Kokkolasta. Onnittelut toi veljesjärjestöstä Kalajoen Reserviläiset ry:n puheenjohtaja vääpeli (res) Jari Kerola.

toa sekä fyysisesti että henkisesti. Poikkeusoloissa on kyettävä tekemään nopeita päätöksiä, eikä vastauksia ole aikaa googlailla,” linjasi eversti Heino Pikkukangas juhlapuheessaan.

Tilaisuudessa palkittiin kunniamerkeillä useita vapaaehtoisen maanpuolustuksen parissa toimivia kalajokisia. Vapaussodan Perinneliitto myönsi Siniset ristit Hellen Lahdelle, Margit Latukalle, Laura Siipolalle sekä Esko

Valikaiselle pitkäaikaisesta veteraani- ja sotahistoriatyöstä.

Suomen Reserviupseeriliitto myönsi hopeiset ansiomitalit Pasi Eskolalle sekä Jouni Vuolletille. Pronssiset ansiomitalit myönnettiin Aleksi Nivalalle ja Juha Vierimaalle.

Maanpuolustusmitali kultaisella soljella luovutettiin Oiva Utriaiselle.

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry:n kultainen ansiomitali luovutettiin

maanpuolustuksen sekä veteraanityön hyväksi.

Kalajoen Reserviupseerikerho pyysi osoittamaan muistamiset veteraanikeräyksestä vastaavan Veteraanivastuu ry:n lahjoitus-

tileille.

Teksti: Sami Salmu, kuvat Jouko Liikanen

Juhlivan reserviupseerikerhon puheenjohtaja, yliluutnantti (res) Sami Salmu, arvosti tervetulopuheessaan sotilasjohtajakoulutuksen soveltuvuutta myös siviilielämään.

Alikersantti (res) Tero Turvanen, vänrikki (res) Tuomas Laakko ja ylikersantti (res) Joni Kuljunlahti toimivat juhlassa kunniavartiotehtävissä

Kalajoen sankarihautausmaalla seppeleen laskivat kerhon puheenjohtaja, yliluutnantti (res) Sami Salmu ja sihteeri, yliluutnantti (res) Eero Lehto.

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry:n kultainen ansiomitali luovutettiin (vasemmalla) yliluutnantti (res) Eero Lehdolle sekä pronssiset ansiomitalit luutnantti (res) Timo Taarille ja yliluutnantti (res) Juhani Latukalle.

Suomen Reserviupseeriliitto palkitsi pronssisilla ansiomitaleilla yliv (res) Juha Vierimaan, vänr (res) Aleksi Nivalan ja hopeisella ansiomitalilla ylil (res) Jouni Vuolteen. Maanpuolustusmitali kultaisella soljella luovutettiin kapt (res) Oiva Utriaiselle.

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset yritysyhteistyössä mukana- virkistysiltapäivän ohjelman toteuttaminen on uutta toimintaa

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset laajensivat toimintaansa yritysyhteistyön osalta, kun jäsenemme osallistuivat haapajärvisen Maaselän Kone Oy:n virkistysiltapäivän toteutukseen 23. syyskuuta Haapajärvellä, Sukkasalmen ampumaradalla. Yhdistyksemme aktiivijäsenistä kokeneet konkarit, Markku Takala ja Jouko Paananen, vastasivat asekoulutuksesta kivääriradalla. Työvälineinä oli kolme reserviläiskivääriä ja saman verran sotilaskiväärejä.

-Idea järjestää hieman erilainen virkistysiltapäivä syntyi, kun yhdistyksemme kuukausiammunnoissa kesän ja syksyn aikana oli tutustuttu ja luotu verkostoja, Maaselän Koneella työskentelevä jäsenemme Timo Jussila kertoo.

Maaselän Koneen työntekijöistä osallistui kaikkiaan 21 henkilöä kivääriammunnon koulutukseen. Ohjelmassa oli 100 metrin matkalta ammuntaa siten, että sekä sotilaskiväärillä että reserviläiskiväärillä ammuttiin ensin viisi (3+2) kohdistuslaukausta ja kymmenen kilpalaukausta. Useampi osallistuja ei ollut kokeillut aikaisemmin lainkaan sotilaskivääriä, ja monella oli edellisestä rynnäkkökiväärillä tai reserviläiskiväärillä ammuntestakin vuosia tai jopa vuosikymmeniä aikaa.

-Minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta kummastakaan aseesta, Satu Savela kertoo. Sotilaskiväärillä oli vaikeampi ampua ja aseensa voimakas ”potkaisu” yllätti. Aloin arastella reservi-

Jännittävät hetket käsillä, kun ampujat pääsevät tarkistamaan suorituksensa.

lääskiväärillä ampumista, mutta onneksi minut ylipuhuttiin sitäkin kokeilemaan, osumatarkkuus parantui eikä rekyylit tuntunut juurikaan. Jouko ja Markku olivat rauhallisia ja ammattitaitoisia opettajia. Tämä oli erilainen ja kiva virkistyspäivä, tykkäsin kovasti, Satu jatkaa.

Myös Tero Kankaanpää kertoo viihtyneensä virkistysiltapäivän ohjelman parissa ja kokeneensa ohjauksen hyväksi. Edellisen kerran hän muistaa ampu-

neensa rynnäkkökiväärillä armeijassa 14 vuotta sitten. Sotilaskivääri oli hänelle uusi tuttavuus.

-Reserviläiskivääri oli helpokäyttöisempi, koska sitä ei tarvinnut erikseen latailla. Sotilaskiväärillä oli hiukan vaikeampi ampua kymmenen laukauksen suoritus, koska aseeseen mahtui vain viisi patruunaa kerralla ja joutui lataamaan uudet viisi patruunaa ja hakemaan uuden ampuma-asennon. Sotilaskiväärissä myös piippu lämpeni reserviläiskivääriä

enemmän ja ilma alkoi väreillä tähtäimien kohdalla, hän kertoo havainnoistaan.

Tero Kankaanpää julistettiin Maaselän Koneen leikkimielisen ampumakilpailun voittajaksi hyvillä tuloksilla. -Aika tasainen tulos tuli molemmilla aseilla. Reserviläiskiväärillä pisteeni olivat 86/100 ja sotilaskiväärillä 82/100, hän iloitsee.

Myönteisestä palautteesta päätellen Maaselän Kone Oy:n työntekijät saivat virkistystä, erilaista tekemistä ja uusia kokemuksia. Ja yhdistyksemme teki tärkeää työtä tuoden paikallista reserviläistoimintaa ihmisten tietoisuuteen. Yhdistyksemme yksi voimavaroista on muuten eri-ikäiset jäsenet: kun työikäiset jäsenemme ovat töissä, ansaitulla eläkkeellä olevat jäsenemme ehtivät edustaa yhdistystä. Yhdistyksemme

kiittää yhteistyöstä Maaselän Kone Oy:tä ja yhdistyksemme aktiiveja Markkua ja Joukoa.

**Teksti: Anna Jussila
Kuvat: Timo Jussila**

Sotilaskiväärillä ammuttiin 100 metrin matkalta.

Satu Savela tarkistamassa osumia taulustaan. Taustalla kouluttajina toimineet Markku Takala (vas) ja Jouko Paananen (oik).

Noottikriisi Ylämyllyllä – ”Susijahti”

Olen usein muistellut aikaa, kun olin Ylämyllyllä apukouluttajana Pohjois-Savon prikaatin aliupseerikoulun kurssilla 2/1961. Muistini sopukoista olen yrittänyt avata erittäin merkittävän tapahtuman Suomen ja silloisen Neuvostoliiton suhteissa.

Neuvostoliitto antoi Suomelle nootin, tapahtumat alkoivat 30. lokakuuta 1961. Poliittisesta kriisistä on käytetty nimitystä **Noottikriisi**. Perusteluna Neuvostoliitto esitti YYA-sopimuksen mukaisia konsultaatioita: ”toimenpiteitä molempien maiden rajojen puolustuksen turvaamiseksi Saksan liittotasavallan ja sen kanssa liitossa olevien valtioiden taholta ilmenevän sotilaallisen hyökkäysuhan johdosta.”

Uutiset radiossa

Tapahtumat aliupseerikoululla alkoivat iltapäiväruokailun aikaan. Valmistauduimme käytävälle ruokailua varten ja ilmoitin ylivääpeli Kumpulaiselle AuK:n järjestyneen ruokailua varten. Komppanian eteen asteli hiljainen ylivääpeli, komentaen asennon ja levon. -Kuuntelemme uutiset. Syvä hiljaisuus vallitsi paikalla olleiden kesken.

Uutisista kuulumme, että Neuvostoliitto on antanut Suomelle nootin. Nuorina sotilaina emme tieneet silloin, kuinka vakavasta asiasta oli kysymys. Ajatukset harhailivat – voiko tämä olla totta, vajaa kaksikymmentä rauhan vuotta ja mitä nyt on tulossa, siitä ei ollut tietoa.

Palattuamme ruokailusta AuK:uun julistettiin ”poikkeustila”; vartiointia lisättiin, liikkumista varuskunta-alueella rajoitettiin ja kaikki lomat peruutettiin. Olin juuri siihen aikaan autokoulussa, tunnit oli etukäteen sovittu, mutta kaikki

Metsäharjoituksessa Ylämyllyn varuskunnan lähimaastossa. Kuva: Ossi Ruusilan kuva-arkisto

oli peruutettava. Tuntui todella pahalta, kun lomani oli myönnetty, mutta lomiene peruutus oli ehdoton.

Aliupseerikoulun johtaja majuri Uno Tarkki (s.10.3.1917), joka oli kirjoittanut kirjan *Taistelu Viipurista 20.6.1944*, piti jämerän puheen kantahenkilökunnalle, apukoulutajille ja oppilaille. Toimenpiteet varuskunnassa alkoivat välittömästi; tehtävät ja käskyt annettiin, jopa upseerit ja aliupseerit määrättiin majoittumaan AuK:n tiloihin. Upseerit muuttivat tupaan yksi ja aliupseerit apukouluttajien tupaan. -Varustus: tsk-varustus, reput pakattuna lähtövalmiiksi, ja huomenna, aamupäivällä siirrymme Tohmajärven maastoon, kuului käsky. Tohmajärvi sijaitsee Pohjois-Karjalan eteläosassa, nykyisin siellä on rajanylityspaikka Niirala Venäjälle. Matkaa Jonsuuhun on 55 kilometriä.

Käsky oli seuraava:

Neuvostoliitosta on tullut suuri susilauma, komppanian tehtävä on ajaa sudet takaisin rajan toiselle puolelle, sinne mistä ovat tulleet!

Pakkasimme varusteet sovitulla tavalla lähtövalmiiksi, kantahenkilökunta tuli varusteineen tupaamme, ja sitten alkoi tilannekatsaus kantahenkilökunnan tietojen perusteella. Sotajermut puhuivat: ”Kuulkaas pojat, siviili on teillä kaukana, tästä tulee pitkä marssi. Ei koskaan koita siviili!” Ei siinä tuvassa ollut esimiehiä eikä alaisia, oli vain tietämättömiä Suomen sotilaita – mistä on kysymys?

Pitää muistaa, että kantahenkilökunnasta suurin osa oli sodan käyneitä raavaita miehiä. Heillä sodan muistot olivat elävinä mielessä, olihan Ylämyllyn varuskunta hyvin keskeinen paikka sodan aikana ja sen jälkeenkin. Tuntematon sotilas -elokuuvan alkukohtauksen kuvauspaikka oli myös Paloaukealla.

Omalla kohdallani muistot sodasta olivat sillä tavalla erilaiset, että olimme menettäneet isämme 15.3.1944 Karjalan Latvasa, lähellä Äänislinnaa. Sitä surua ei vielä silloin ollut käsitelty, vasta vuosia myöhemmin sotaorpona. Voimme vain kuvitella, mitä nukkuminen komppaniassakin yönä oli, koska tule-

vasta ei ollut varmaa tietoa. Uskoisin, että moni pyysi apua ylhäältä, näin saimme unen päästä kiinni.

Maastossa

Mitä ”susijahdissa” sitten tapahtui? En muista tarkalleen, kuinka kauan olimme susijahdissa, muutamia päiviä kuitenkin. Komppania liikkui rivissä, sopivalla näköetäisyydellä taistelupaariin. Liikkuminen pyrittiin hoitamaan äänettömästi.

Kapteeni Määttä tuli reservistä, hän oli sodankäynyt mies, asiallinen ja turvallinen. Olin radistin kanssa hänen komennossaan; liikuimme lähialueen kylillä, seurasimme liikennettä, tarkkailimme maastoa ja annoimme tietoa radiolla esikuntaan. Susia emme tavanneet, koska harvemminhan sudet tiellä ja kylillä liikuskelevat!

Kapteeni Määttä antoi minulle ohjeita, kuinka menettellä paikallisten ihmisten kanssa ja kuinka vastata heidän mahdollisiin kysymyksiinsä. Muistan, että tein hänelle kysymyksen: meillähän on aseet, mutta ei panoksia, mitä jos susia tulee, mitä teemme? Kapteeni vastasi, että huudetaan suurella äänellä. -Pelotellaan sudet sinne, mistä ovat tulleet! Susia emme nähneet, vaikka etenimme ja vartioimme yötä päivää.

Sotilaallisista konsultaatioista luovuttiin 24. marraskuuta 1961 Novosibirskissä Kekkosen ja Nikita Hruštšovin kesken käydyissä neuvotteluissa. Noottikriisin lauetta uskottiin yleisesti, että nootilla haluttiin vaikuttaa Suomen tuleviin presidentinvaaleihin. Meille, jotka olimme kriisissä ”lähellä”, päätös oli suuri helpotus.

Keskipohjalaisia oli noottikriisin aikaan Ylämyllyllä muistini mukaan: Kuusjärvi Jaakko Toholampi, Heikkilä Pauli Veteli, Pesola Taisto Kaustinen, Vähäkangas Timo Toholampi, Pajunen Antero Kaustinen, Saari Simo Veteli, Luukkanen Seppo Toholampi Kokkola, Oravala Seppo Toholampi, Vähäkainu Osmo Veteli, Melender Arto Halsua, apukouluttajana Ruusila Ossi Toholampi Kokkola.

Muuta

Olen pyytänyt internetissä inttikaverit.com -sivulla palveluskavereiden kokemuksia noottikriisin vaiheista, mutta huonolla menestyksellä. Siksi haluan ankin sanoa, että nämä ovat minun omia kokemuksiani, mukanaolijoilla on varmaan omansa. Siksipä toivomus: kertokaa.

Tulkoon mainittua, että itse olin 1/1961 oppilasvaiheen

aikana Pohjois-Savon prikaatin pesäpallojoukkueessa lukkarina, joten oma koulutusvaihe meni pesäpallon merkeissä. Kiertelimme ympäri Suomea pelaamassa, joten sotilastaidot jäivät vähemmälle, mutta onhan niitä tullut vuosien jälkeen kerrattua. Varmasti valintaani apukouluttajaksi AuK:uun Ylämyllylle 2/1961 oli vaikuttamassa poissaolo omalta kurssiltani.

Apukouluttajat kurssilla 2/1961:

Alikersantit Rehumäki, Lakanen, Mura, Röppänen, Kumpulainen, Piispanen, Ruusila, Nousiainen, Hetejoki, Karttunen, Toikkanen.

Kokkolassa 25.11.2020

Ossi Ruusila

Apukouluttaja 2/1961 , PohSavPr, Ylämylly

Noottikriisi oli lokakuun 31. päivän sanomalehtien pääuutinen ympäri maata. ©LEHTIKUVA

Alikersantti Ruusila O., PohSavPr, Ylämylly. Kuva: Ossi Ruusilan kuva-arkisto

Ylämylly 1961, Pohjanmaan poikia oppilaina. Kuva: Ossi Ruusilan kuva-arkisto

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset syysmarssilla – matalan kynnyksen liikuntatapahtuma ekaluokkalaisesta eläkeläiseen

Ryhmä valmiina marssille, ikäjakauma oli ekaluokkalaisesta eläkeläiseen.

Lohijoen Tynnyrikoskessa virtasi runsaasti vettä.

Marssireitti kulki hiekkatiellä ja pururadalla.

Haapajärven-Reisjärven Reserviläiset kokoontuivat pitkästä aikaa yhteiseen liikuntatapahtumaan, kun 20. syyskuuta yhdeksän reippailijaa saapui Haapajärvelle, Tynnyrikosken majalle. Tapahtuma oli jalkamarssin nimellä ilmoitettu, mutta retkeily oli yhtä hyvä nimi – matalan kynnyksen liikumismuoto. Kuluneen koronakevään ja -kesän aikana jalkamarssit ovat saaneet reserviläisiä liikkeelle, hyvinä esimerkeinä mainittakoon Varusleikan ja Reserviläisurhei-

luliiton etämarssit. Otimme mallia RESUL:n marssitapahtumasta, muun muassa marssin pituudesta, perheen ja ystävien kanssa vietettävästä ajasta ja kannustamisesta mukaan sotilasarvosta tai sen puuttumisesta huolimatta. Tarkoituksemme oli myös tuoda Lohijoen ja Pitkäkankaan retkeily- ja liikunta-alueita esille kivana luontokohteena, Tynnyrikoskihan on noteerattu myös suuren suosion saaneessa Retkipaikka-kirjassa.

Tynnyrikoski kuuluu kehittämishankkeen piiriin. Retkeilevä Haapajärvi -kehittämisen- ja investointihankkeessa Haapajärveltä lähti seitsemän kylää mukaan luontoreittien kehittämiseen ja rakentamiseen. Kumisevassa sijaitsevalle Tynnyrikosken reitille on rakennettu rinneportaat, pitkospuut ja turva-aitaa maanvyörymien kohdalle. Syksyn aikana on suunnitelmassa ainakin vielä kunnostaa siltä ja parkkipaikalle johtava tie (Selänne 7.8.2020).

Marssireitti oli tiedusteltu edeltävästi elokuussa ja varsinaisen marssipäivän piti sujua helposti. Samaan aikaan kuitenkin Haapajärven Varikolla järjestettiin kertausharjoitus, joten päädyimme muuttamaan reittiä, vaikka emme sotilasalueella kulkeneetkaan. Paikallistuntumus oli suunnitelman muuttuessa eduksi ja reitin muutos onnistui lennossa. Kuljimme niin hiekkatiellä kuin pururadalla. Korkeuserot olivat usean kymmenen metrin luokkaa, sillä välillä polku kuljetti

Lohijoen kanjonissa, toisinaan korkeilla hiekkaharjuilla. Sää oli pilvinen, mutta ruskan värit välittyivät kirkkaina. Osa seurueesta löysi hyviä ruokasieniä ja välillä pysähdyttiin valokuvaamaan luonnon ihmeitä. Marssin lopulla alkoi sataa tihuuuttaa kevyesti, mutta sade loppui pian. Kaikkiaan marssille kertyi pituutta 8,2 kilometriä.

Marssi päättyi Tynnyrikosken majalle. Majan omistaa yhdistyksemme yhdessä Haapajärven Reserviupsee-

rikerhon kanssa, ja partiolaiset vuokraavat majaa. Teimme nuotiokatokseen tulet ja söimme eväät. Ekaluokkalainen marssija tuumasi evästauolla, voimiansa palautuessa, kutsuvansa reserviläiset ensi vuonna syntymäpäiväänsä viettämään, niin kivaa kuulemma oli!

Teksti ja kuvat:
Anna Jussila

Itsenäisyyspäivän vietossa perinteiset menot poikkeusoloihin sopeutetuin toteutuksin

Päättymässä oleva vuosi on opettanut meidät kansalliset sopeutumaan siihen, että kaikki toiminnot arkipäivän rutiineista kokouksiin, yhteiskunta- ja kulttuuritapahtumiin sekä juhla- ja muistotilaisuuksiin asti on jouduttu pahimmassa tapauksessa peruuttamaan tai ainakin toteuttamaan tavanomaisesta poikkeavalla tavalla. Äskeisen Itsenäisyyspäivän vietto ei muodostanut tästä poikkeusta.

Vaasalaisesta näkökulmasta katsottuna Itsenäisyyspäivän vietto sisälsi kuitenkin perinteiset tapahtumat lähes kokonaisuudessaan, monet tosin totutusta tavasta poiketen. Merkittävin poikkeama oli se, että yleisöä ei ollut tapahtumissa, erityisesti sisätiloissa, fyysisesti läsnä. Ulkotiloissa tapahtumien seuraaminen oli helpompi järjestää voimassa olevat turvamääräykset huomioon ottaen. Itsenäisyyspäivän tilaisuudet Vaasassa alkoivat perinteisellä kynttilöiden sytytyksellä Vaasan vanhan hautausmaan sankarihautoilla klo 8. Kaikki 440 sankarihautaa, 381 sotien 1939–1944 hautaa ja 59 Vapaussodan 1918 hautaa, saivat elävän kynttilän muistolaattansa viereen. Tapahtuman toteutuksesta vastasivat Vaasan Rintamaja Sotaveteraanit – Vasa Front- och Krigsveteraner yhdessä senioripartiolaisten kanssa.

Perinteinen seppelleenlasku Sankarihautojen muistomerkillä tapahtui klo 11.30. Seppelpartioon kuuluivat Pohjanmaan aluetoimiston, Sotaveteraanien ja Sotainvalidien, Vaasan kaupungin, Vaasan seurakuntien, Sotakorppojen sekä Kansalaisjärjestöjen edustajat. Seppelleenlasku toteutettiin rajoituksista johtuen huomattavasti yksinkertaistettuna. Kirkossa jumalanpalveluksen yhteydessä tapahtuvaa partion lähetysseremoniaa ei ollut, muistomerkillä ei ollut kunniaavartiota eikä veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen lippulinnaa nähty paikalla. Kello 12 laskettiin kukkalaite Jääkäripatsaalle. Tapahtuman toteutuksesta vastasi JP 27 Perinneyhdistyksen Vaasan osasto.

Vaasan Sotaveteraanimuseo oli avoinna yleisölle tavanomaista sunnuntain aukioloaikaa pitempään eli klo 12 – 16. Tutustuminen museoon kiinnosti yleisöä juuri sopivasti niin, että turvamääräyksistä voitiin pitää kiinni. Vaasan kaupungin järjestämä pääjuhla Kaupungintalossa oli ohjelmansa osalta

Kynttilät syttyivät Vaasan sankarihautoilla klo 8 aamulla.

Patsaan jääkäri tähyää merelle, josta JP 27:n jääkärit vajaan 103 vuotta sitten nousivat maihin.

lähes perinteisen mukainen, vain yleisön ei sallittu tulla paikalle. Ohjelmaa oli kuitenkin mahdollisuus seurata sekä radiosta että suoratoistona verkossa. Valittavana oli kaksi toteutusalustaa, joko YouTube tai Facebook. Ainakin YouTubeilla toteutettu lähetys toimi erinomaisesti. Ohjelmassa oli Vaasan kaupunginorkesterin puhallinkvin-

tetin esittämää musiikkia, kaupunginjohtaja Tomas Häyryn ja aluetoimiston päällikkö Mauri Etelämäen tervehdykset, ”onnellisuusprofessori” Markku Ojasen juhlapuhe, veteraaniainehien keskustelutilaisuus sekä Vaasan Jaakkoon säätiön stipendien jako. Päivän tapahtumat tavanomaisesti päättäneitä ylioppilaiden soihtukulkuetta

Seppelpartio saapuu Sankarimuistomerkillä evl Mauri Etelämäen johdolla.

ja mieskuorojen Pohjan Miehet ja Vasa Sångargille laulutilaisuutta Suomen Vapaudenpatsaalla ei rajoitusten vuoksi voitu tänä vuonna lainkaan järjestää.

Tietyistä peruutuksista ja yksinkertaistuksista huolimatta vahva isänmaallinen tunnelma oli koko päivän läsnä, 103 vuoden ikäinen itsenäinen Suomi sai ansaitsemansa puitteet syntymäpäivänsä viettoon.

Ilkka Virtanen
Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf.

Seppelaita kertyi muistomerkillä tänä vuonna poikkeuksellisen paljon.

Itsenäisyyspäivän juhlallisuudet Kokkolassa

Kaupungin Itsenäisyyspäivän juhlallisuudet alkoivat 6. joulukuuta klo 10.00 sateentihkuisella Kälviän sankarihautausmaalla. Koronatilanne rajoitti hartaushetken ulkoiset puitteet ja paikalle saapuneen yleisön minimiinsä. Erikoisuutena voidaan mainita, että mukana oli isä-poika-pari, Simo ja Jalmari Säippä. Jääkäri Jalmari Säippä oli saanut tätä tilaisuutta varten lomaa Kainuun prikaatin 1. Jääkärikomppaniasta. Kunniaavartiossa olivat myös Simo Miekkoja, Matti Lukkarila, Jari Tikkanen, Jukka Huhta ja Sakari Hannula. Kokkolan suomalaisen seurakunnan Kaarlelan kirkon hautausmaalla laskettiin klo 11.00 myös seppeleet sankarimuistomerkillä Suo-

men lipun sekä veteraanien ja järjestölippujen tehdessä kunniaa. Kaupungin keskusta-alueella reserviläiset laskivat seppeleen Keski-Pohjanmaan Kotirintamanaisten muistomerkillä. Reserviläisillä oli myös parivartiot Mannerheimin Vapaudenpatsaalla ja Suntainrannan Jääkärimuistomerkillä. Kokkolan kaupunginteatterin, vanhan Vartiolinnan, läheisyydessä reserviläiset laskivat seppeleet JR 27:n muistomerkillä sekä Lotta- ja Suojeluskuntalaispatsaalle. Itsenäisyyspäivän juhlallisuudet huipentuivat klo 13.30 Marian hautausmaalla lippukulkueeseen, kunniaavartioon sekä kaupungin ja

järjestöjen seppeleenlaskuihin vuosien 1939-1944 sotien ja Vapaussodan muistomerkeille. Kokkolalaiset sotaveteraanit, Ahti Salo ja Olli Hongell osallistuivat näytävästi tapahtumaan, Salo seppeleenlaskussa ja Hongell lippulinnaa airuessa. -Perinteistä emme aio luopua, koska nuorempi ikäluokka on osoittanut kiinnostuksensa jatkaa perinnettä, totesi muuan varttuneempi reserviläinen, kun yleisö poistui Marian hautausmaalta koteihinsa jatkamaan omaa kansallista juhlapäiväänsä perheittensä parissa.

Teksti ja kuvat:
Eero Muhonen

Sankarimuistomerkki, Kaarlela, Kokkola

Sankarimuistomerkki, Kälviä

Jääkärimuistomerkki, Kokkola

Keski-Pohjanmaan Kotirintamanaisten muistomerkki, Kokkola

JR 29:n muistomerkki, Kokkola

Lotta- ja Suojeluskuntalaismuistomerkki, Kokkola

Marian hautausmaa, Kokkola

Marian hautausmaa, Kokkola

Marian hautausmaa, Kokkola

Vapaudenpatsas, Kokkola

Reserviläiset kunniavartiossa Ylivieskassa

Itsenäisyyspäivän seppel-tenlasku vuosien 1939-1944 sotien, Vapaussodan, Karjalaan jääneiden vainajien ja Vakaumuksensa puolesta kaatuneiden muistomerkeille Ylivieskassa 6.12.2020. Juhlallisuuksien järjestäjinä toimivat Ylivieskan kaupunki ja Ylivieskan seurakunta. Kunniavartiosta vastasivat Ylivieskan Reserviupseerit ry:n ja Ylivieskan Reserviläiset ry:n edustajat vahvistettuna kahdella kokkolalaisella reserviläisellä.

Kuvat: Jouko Liikanen

Sankaripatsaalla reservin kersantit Ari-Ville Kivioja (taalempi) ja Ville Alahäivälä etualalla).

Lippuvartiossa (vasemmalta) majuri (res) Janne Suominen, yliluutnantti (res) Harri Haanpää, alikersantti (res) Joonas Ojaniemi, ylikersantti (res) Jan Snåre ja kersantti (res) Sami Pokki.

Kalajoen Reserviläiset ry tiedottaa

Kalajoen Reserviläiset ry on hakenut ja luovuttanut seuraaville ansioituneille jäsenilleen seuraavat mitalit vuonna 2020:

Ylivääpeli Jarno Lankila, maanpuolustusmitali kultaisella soljella Kersantti Mikko Honkela, maanpuolustusmitali hopeisella soljella Alikersantti Sakari Hih-

nala, maanpuolustusmitali hopeisella soljella Alikersantti Heikki J. Kärjä, vapaaehtoisen maanpuolustusmitali (ensimmäinen laatuaan Kalajoella)

Mikko Honkela ja Sakari Hihnalalle oli myöntämisperusteena pitkäaikainen veteraanityö yhteistyössä seurakuntamme kanssa ja sankarihaudoille järjestetyissä kunniavartioissa sekä vapaaehtoistyössä mukana olemisen yli 35 vuoden ajan. Mikko ja Sakari ovat myös olleet aina mukana vapaaehtoisina talkootöis-

sämme ja tempauksissamme. Heikki J. Kärjälle mitali myönnettiin työstä pitkäaikaisena yhdistyksen rahastonhoitajana ja sihteerinä. Jarno Lankilalle perusteina olivat pitkäaikainen maanpuolustustyö ja Kalajoen Reserviläiset ry:n aktiivijäsenyys. Allekirjoittaneelle voi lähettää pyyntöjä aktiivisten jäsenten palkitsemisesta. Yhdistyksen vuosikokouksessa päätettiin, että hallituksen, puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin tehtäviä hoi-

taneet henkilöt jatkavat tehtävissään myös vuonna 2021. Kokouksia ei pidetä koronaepidemian vuoksi ennen kuin vuonna 2021. Kunniavartiot pidetään normaalisti Kalajoen kirkolla neljän henkilön vahvuudella. Ammutoja/tapahtumia aletaan järjestää heti, kun ohjeistus sen suo vuoden 2021 aikana.

Hyvää joulua ja uutta vuotta 2021!

Kalajoen Reserviläiset ry:n puheenjohtaja, vääpeli (res) Jari Kerola

Kunniavartiossa 6.12.2020 Vapaussodan muistomerkillä Kalajoen kirkkohautausmaalla vääpeli (res) J. Kerola ja korp-raali (res) J. Hyry.

Oma haave vei reserviupseerin polulle

Tuulia Turvanen lähti asepalvelukseen toteuttamaan tasa-arvoa sekä haastamaan itseään

Maavoimien reserviupseerikurssi 257 alkoi Reserviupseerikoulussa Haminassa marraskuun 7. päivä. Jääkäriprikaatista kurssille komennettiin Puolustusvoimien Koulutus 2020-ohjelman mukaisen uusmuotoisen koulutushaarakson sekä aliupseerikurssin 1. vaiheen tulenjohtolinjalla käynyt upseerioppilas Tuulia Turvanen Kalajoelta.

“Minua mietityttivät ennen palveluksen alkamista oma henkinen ja fyysinen jaksaminen, mutta hyvin ne ovat ainakin tähän asti riittäneet,” kommentoi Turvanen. “Rankimmat kokemukset ovat olleet niitä parhaimpia! Erään marssiharjoituksen lopuksi meillä oli aamukuudelta vesistön ylitys, jossa jäinen vesi ylsi minua vyötäröön - se oli mieleenpainuva kokemus!”

Koronavirusepidemian vaikutukset näkyvät myös reserviupseerikurssin lä-

piviennissä, jolla pyritään turvaamaan kurssilaisten terveys ja mahdollisuudet saavuttaa ne tiedot ja taidot, joilla kotijoukko-osastoissa aikanaan jatketaan palvelusta. Kärkikomppanian osalta kurssin ensimmäinen jakso kesti kolme viikkoa, jonka jälkeen oli vuorossa seitsemän vuorokauden vapaat. Itsenäisyyspäivää Turvanen vietti jo kasarmilla.

Reserviupseerikurssilta upseerioppilas Turvanen odottaa hyvää ryhmähenkeä ja on asettanut tavoitteekseen kehittää itseään johtajana sekä oppia kouluttamaan muita. Turvanen myös toivottaa tervetulleeksi uudet haasteet ja toteaa, että haastavissa tilanteissa “pää pettää ennemmin kuin kroppa - kun sen muistaa, selviää mistä vain.” “Pitää vain jaksaa tehdä töitä oma-aloitteisesti myös vapaa-ajalla, vaikka mieli tekisi vain rötistä punkalla,” Turvanen pohtii.

Turvanen aikoo ottaa kaiken irti varusmiespalveluksesta ja kehottaa myös tammikuun saapumisessa

palvelukseen astuvien niin tekävän. Reserviin siirtymisen jälkeen tähtäimessä ovat psykologian opinnot ja poliisin ammatti, joista molempiin asepalvelus antaa hyviä valmiuksia.

Suomen itsenäisyydestä ja siitä, mikä tekee Suomesta puolustamisen arvoisen, upseerioppilas Turvanen linjaa: “Suomi on turvallinen hyvinvointivaltio, jossa asiat ovat todella hyvin verrattuna moneen muuhun maahan, ja jossa kansalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihinsa. Pelkästään jo nämä tekevät Suomesta puolustamisen arvoisen!”

Reserviupseerikurssi 257 päättyy 14. helmikuuta, jolloin upseerioppilaat palaavat upseerikokelaiksi nimitettyinä takaisin kotijoukko-osastoihinsa kouluttamaan ja johtamaan omaa sodanajan joukkoansa.

Teksti: Sami Salmu

Upseerioppilas Tuulia Turvanen Kuva: Hannele Turvanen

Kuka?

Nimi: Tuulia Turvanen

Palvelusarvo:
Upseerioppilas

Koulutus: Ylioppilas
2020, Kalajoen lukio

Kotipaikkakunta:
Kalajoki

Kotijoukko-osasto, paikkakunta ja saapumiserä:
Jääkäriprikaati, Rovaniemi, 2/20 Koulutushaarakso ja AU1 Jääkäriprikaatin Sodankylän varuskunnassa

Palveluspaikka:

Reserviupseerikoulu,
Hamina

Reserviupseerikurssin
numero ja nimi: 257,
SIRIUS

Perusyksikkö ja linja:
Kärkikomppania,
tulenjohtolinja

RESERVILÄISTEN SM-PILKIT 21.3.2021 PYHÄJÄRVI

Kilpailukeskus: Hotellinranta, opastus Ollintie 19, 86800 Pyhäsalmi

Kilpailukala: kaikki lain sallimat, ei taimen. Syöttäminen kielletty.

Sarjat: miehet, miehet 55, miehet 65, naiset, joukkuekisa

Joukkuekisa: 3 hengen joukkueet, sekajoukkueet sallittu.

Naisten – ja veteraanisarjoissa potkurin ja akkukairan käyttö sallittu.

Ilmoittautuminen: 15.3.2021 mennessä sähköpostiin: respilkit2021@gmail.com

Osallistumismaksu: 20€/henkilö, joukkuemaksu 30€, jälki-ilmoittautuminen +10€

Maksu: 17.3.2021 mennessä tilille:

FI90 4600 1820 0211 56, kuitti mukaan kisaan

Tiedustelut: Jyrki Paavola, puh: 044 235 4238

Majoitusta tarvitsevat:

Hotelli Pyhäsalmi, puh: 08 478 8200

Kisa: Kisa-aika klo 10.00-14.00, siirtymät 45 min + 60 min

08.00 Kanslia auki

09.00 Kisapuhe

09.15 Siirtymä

10.00 Kisa alkaa.

14.00 Kisa päättyy ja siirtymä alkaa.

15.00 Siirtymä päättyy, kaikkien oltava rannalla.

16.00 Palkintojen jako.

Paikalla kioskia ja kalastustarvikemyynti, (pilkit, vavat, siimat, syötit)

Kaikkien osallistujien kesken arvotaan Makitan akkukairapaketti (arvo 329 €)

Reservin majuri Antti Roiko-Jokela s. 10.5.1950 – k. 17.10.2020

Vapaaehtoisesti veteraanien tukena

Antti oli tehnyt vapaaehtoistyötä lähes koko aikuisikänsä. Keski-Pohjanmaan veteraanikeräyksen piiripäällikkönä (2006–2017) hän toimi 12 vuotta. Keski-Pohjanmaan veteraanit ovat näiden vuosien aikana saaneet yli miljoonan euron edestä tukea hänen keräysorganisaationsa työn tuloksena. Tuona aikana hän kehitti alueen keräystoimintaa menestyksekkäästi.

Veteraani myös reserviläis- ja kiltatyössä

Ikänsä Kannuksessa elänyt Roiko-Jokela teki työuransa Kannuksen maaseutuo-pistolla teknisten aineiden opettajana. Hän on ollut aktiivinen järjestötoimija koko aikuisikänsä. Luottamustehtävistä mainittakoon: *Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Killan kiltamestari, Kannuksen reserviupseerikerhon sihteer, Jääkäriprikaatin killan Keski-Pohjanmaan osaston sihteer, Vapaussodan perinneyhdistyksen hallituksen jäsen ja Keski-Pohjanmaan maanpuolustajien piirin toiminnanjohtaja.*

Risto Pouttu

Antti Roiko-Jokela Kuva: Jouko Liikanen

Suruviesti saavutti Keski-Pohjanmaan maanpuolustajien piirin maanantaina 19. lokakuuta. Sydämeestä vapaaehtoista maanpuolustustyötä ja erityisesti veteraanityötä tehnyt piirimme puheenjohtaja, hallituksen jäsen ja toiminnanjohtaja, lehtori ja majuri reservissä, Antti Roiko-Jokela menehtyi kotonaan Kannuksessa lauantaina 17. lokakuuta.

Antin työ vapaaehtoisen maanpuolustuksen eteen oli mittava. Antti oli Kannuksen Reserviupseerikerhon jäsen ja toimi kerhon puheenjohtajan vuosina 1999-2002 sekä kerhon sihteerinä vuodesta 2003 aina poismenoonsa saakka, syysyn 2020.

Antti oli Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien Piiri ry:n hallituksen jäsenenä 2001-2007, jossa puheenjohtaja 2006-2007 sekä urheiluvastaavana vuosina 2002-2004. Piirin 2. varapuheenjohtajana Antti oli vuosina 2004-2006 ja toiminnanjohtajana vuosina 2007-2011.

Keski-Pohjanmaan Reserviupseeripiiri ry:ssä Antti toimi puheenjohtajana 2002-2006, varapuheenjohtaja 2006-2007, sekä hallituksen jäsenenä vuosina 1997-2020.

Liittotasolla Antti toimi Suomen Reserviupseeriliiton hallituksen jäsenenä 2004-2007 ja valtuuston varajäsenenä 2002-2004 sekä vuosina 2008-2015.

Sotiemme veteraanien asia oli Antille hyvin tärkeä. Antti tunsu veteraanien haasteet hänen isänsä ollessa sotainvalidi. Veteraanivastuun järjestämissä keräyksissä Antti toimi Keski-Pohjanmaan piirin keräyspäällikkönä vuosina 2006-2017.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen kentällä Antti toimi myös Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Killan kiltamestarina, Jääkäriprikaatin Killan Keski-Pohjanmaan osaston sihteerinä sekä Keski-Pohjanmaan Vapaussodan perinneyhdistyksen hallituksen jäsenenä.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnassa Antti oli Kannuksen paikallisosaston päällikkönä, kouluttajana ja kurssijohtajana vuodesta 1994 alkaen. Jämäkkä ja tunnollinen toiminta ei jäänyt huomiotta: Antti palkittiin toiminnastaan puheenjohtajana Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien Piiri ry:n ansioristillä toiminnastaan puheenjohtajana vuonna,

Reserviläisurheiluliiton hopeisella ansiomitalilla, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hopeisella ansiomitalilla sekä Keski-Pohjanmaan Autojoukkojen Killan ansiomitalilla 2008, Reserviläisliiton hopeisella ansiomitalilla 2009, Sini-sellä ristillä vuonna 2012, sekä Reserviupseeriliiton kultaisella ansiomitalilla solkineen vuonna 2015.

Antti kantoi huolta paitsi veteraaneista, mutta myös tulevista sukupolvista; yhteisissä harjoituksissamme hän kertoi usein tarinoita tekemisistään hänelle rakkaiden lastenlastensa kanssa. Antti teki vapaaehtoisuutta maanpuolustustyötä myös heitä varten.

Antti siunattiin haudan lepoon Kannuksen kirkossa 7. marraskuuta omaisten ja ystävien läsnäollessa.

Antin muistoa kunnioittaen,

Sami Salmu

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry

Keski-Pohjanmaan Maakunta-komppanialle oma hihamerkki

Lähes kaikilla maamme maakuntakomppanioilla on käytössä oma hihamerkki, ja nyt se on saatavilla myös keskipohjalaisille.

Merkin pohjana on Keski-Pohjanmaan vaakuna, joka on maakunnan heraldinen tunnus. Vaakunan kilpimuoto kuvastaa puolustautumista. Heraldinen selitys kuuluu: ”Sinisessä kentässä hopeinen, kultakintinen ja -kielinen, kävelevä, taakseen katsova näätä, jonka saatteenä yläpuolella kolme ja alapuolella kaksi hopeista naularistiä.”

Hihamerkissä on käytetty kenttävärejä; näätä, naularistit ja yksikkölyhenne on brodeerattu mustalla neuloksella, pohjana on tumma maastovihreä väri.

Vaakunan naularistit kuvaavat alueen viittä alkuperäistä emäseurakuntaa, jotka olivat olemassa jo 1500-luvulla: Pietarsaari, Kokkola, Lohtaja, Kalajo-ki ja Pyhäjoki. Naularistit kuvaavat myös entisaiko-

jen keskipohjalaisia, jotka olivat hartaita uskovaisia ja taitavia kirkonrakentajia. Naularisti on siis puisten

rakennusnaulojen tyylitelty jäljitelmä.

Janne Jukkola

90. merikadettikurssilla katsetiukasti horisontissa

Kalajoelta lähtöisin oleva kadetti Emma Rahja aloitti opinnot upseerin ammat-tiin Maanpuolustuskorkeakoulun Kadettikoulussa syksyllä 2020. Tiiviin syyslukukauden yhteisten opintojen jakson jälkeen Santahaminassa, ovat 1. vuosikurssin merikadetit siirtymässä maaliskuussa Merisotakoululle Suomenlinnaan, aloittaakseen laivasto-opintonsuunnan opinnot. Purjehduskauden alkaessa laivasto-opintonsuunnan kadeteilla alkaa laivapalvelus sekä kuuden viikon mittainen koulutuspurjehdus.

Kadetti Emma Rahja

Lue lisää koulutuspurjehduksesta vuoden 2021 Pohjanmaan Maanpuolustajan numeroista

PROFESSORI ILKKA VIRTASESTA VAPAUDENRISTIN RITARI

Tasavallan Presidentti Vapaudenristin Ritarikunnan Suurmestari on päivämäärällä 6.12.2020 antanut professori Ilkka Virtaselle 2. luokan Vapaudenristin ansiokkaasta toiminnasta maanpuolustuksen hyväksi. FT, emeritus professori Ilkka Virtasen ansiot niin yhteiskunnallisen toiminnan kuin maanpuolustuksen saralla ovat mittavat. Hänen ansionsa on huomioitu niin Kuopion yliopiston kauppatieteiden kunniatohtorin arvolla 2010, Suomen Leijonan komentajamerkillä 1994 kuin monien maanpuolustusjärjestöjen kunniamerkein.

Virtanen on erinomainen innostaja, verkostoituja ja toiminnan veturi. Virtasen jäsenyyttä ja luottamustehtäviä lukuisten valtakunnallisten ja paikallisten maanpuolustusyhdistysten toiminnassa leimaa epäitsekäs toiminta, tekemisen meininki ja saumaton yhteistyö eri sidosryhmien kanssa.

Ilkka Virtanen toimi vuosina 1997–2020 Österbottens Försvarsgille - Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf:n puheenjohtajana. Virtasen 23 vuotta kestäneen toimikauden aikana vuonna 1981 perustetusta kyllasta

Pohjanmaan aluetuomiston päälikkö evl. Mauri Etelämäki oli saanut ohjeet luovuttaa VR 2:n professori Virtaselle. Luovutus tapahtui 30.11. Virtasen kotona. Vapaudenristin Ritarikunta luovuttaa muista ritarikunnista poikkeavalla tavalla ansiomerkit saajille normaalisti Helsingissä järjestettävässä yhteistilaisuudessa. Koronan vuoksi nyt ei toimita näin, vaan merkit luovutetaan saajilleen erikseen ilmoitettavalla tavalla, ja saajille järjestetään yhteinen tilaisuus Helsingissä myöhemmin koronan antaessa myöten.

muodostui yhä merkittävämpi paikallinen ja alueellinen toimija, joka kokoaa puolustusvoimien ja eri maanpuolustusjärjestöjen edustajat yhteen niin maanpuolustustahtoa ja -kykyä edistäviin juhliin kuin konkreettisiin hankkeisiin. Yksi näistä on vuonna 1991 perustetun ja Pohjanmaan Maanpuolustuskillan ylläpitämän Vaasan sotavete-

raanimuseon kehittäminen. Pohjanmaan Maanpuolustuskilta voi täydellisesti yhtyä Vapaudenristin Ritarikunnan ohjeisiin, joissa todetaan: ”Rauhan aikana Vapaudenristin kunniamerkki voidaan antaa henkilöille, jotka ovat toimineen ansiokkaasti puolustusvoimien, maanpuolustuksen ja erityisesti vapaaehtoisen maanpuolus-

tuksen sekä Suomen turvallisuusaseman hyväksi”. Sydämelliset onnittelumme Vapaudenristin ritari Ilkalle meidän kaikkien maanpuolustushenkisten taholta.

Arja Rantanen
Puheenjohtaja
Österbottens Försvarsgille
– Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf

Vapaudenristin Ritarikunnan 2. luokan Vapaudenristi (VR 2)

Kalajoen Reserviläiset ry:lle oma lippu

Kalajoen Reserviläiset ry avaa yhdistyksen lipun suunnittelukilpailun. Kilpailu on avoin kaikille.

Kalajoen Reserviläiset täyttää piakkoin 60 vuotta ja meiltä puuttuu oma lippu. Lipussa pitää olla Kalajoen entinen kalavaakuna, koska yhdistys on perustettu vanhan vaakunan aikana. Muutoin lipun on täytettävä Reserviläisliiton yhdistysten lipuille annetut ohjeistukset ja säännöt. Kilpailu on avoinna 30.05.2021 saakka.

Vedoksen lipusta voi laittaa postitse osoitteella: Jari Kerola, Saarentanhua 5, 85100 Kalajoki, tai sähköpostilla: jari.kerola[at]luukku.com. Paras tai parhaat suunnitelmat julkaistaan tässä lehdessä. Kalajoen Reserviläiset ry:n hallitus valitsee parhaan suunnitelman ja teettää siitä lipun.

Samalla avaan myös kunniaviirin suunnittelukilpailun. Sille on sama ohjeistus kuin lipullekin, viirissä pitää näkyä Kalajoen vanha vaakuna. Pohjaväri viirille sinivalkoinen.

Uusi kunniaviiri jaetaan palkinnoksi parhaalle lipun ja viirin suunnittelijalle yhdistyksen 60-vuotisjuhlan vuonna.

Terveisin,

Jari Kerola

Puheenjohtaja, Kalajoen Reserviläiset ry
Saarentanhua 5, 85100 KALAJOKI
0400 407 425

Aluetoimistojen päälliköiden ylentämät aliupseeriston ja miehistön jäsenet reservissä

POHJANMAAN ALUETOIMISTO

Sotilasarvoon: YLIVÄÄPELI

Hauta-aho Rauno Antero	Kokkola
Rättyä Jari Mikael	Kokkola
Somero Jani Antero	Kokkola

Sotilasarvoon: VÄÄPELI

Hautanen Arttu Tapani	Vaasa
Jukkola Janne Petteri	Kokkola
Vesanto Risto Reinhold	Vaasa

Sotilasarvoon: PURSIMIES

Rubaduka Gracien Mutesa	Vaasa
-------------------------	-------

Sotilasarvoon: YLIKERSANTTI

Jussila Juhamatti Kristian	Kokkola
Karvonen Olli Anselmi	Vaasa
Keskitalo Markus Juho Tapani	Kannus
Laajala Lauri Matias	Perho
Mäenpää Karoliina Kristiina	Vaasa
Snåre Jan Erik	Kokkola
Untamo Elmo Kalevi	Vaasa
Vaahteravaara Ari Pekka	Kokkola

Sotilasarvoon: KERSANTTI

Ahonen Niko Valtteri	Kokkola
Gröhn Petja Sebastian	Kokkola
Hartikainen Timi Tapani	Vaasa
Hietaharju Henry Juhani	Vaasa
Kontola Juho Kalle Antero	Vaasa
Kurlual Akon	Kokkola
Köykkä Jani Jarmo Salomon	Vaasa
Leppälä Jouni Matti Antero	Kokkola
Lillhonga Tom Allan Eugen	Vaasa
Mild Kenneth Roland	Kokkola
Noponen Lauri Heikki Sakari	Kokkola
Piiponniemi Tony Valtteri	Vaasa
Riihimäki Albert Matias	Kokkola
Sillander Pyry Johann	Vaasa

Sotilasarvoon: KERSANTTI

Envall Ellen Linnea Lisette	Vaasa
-----------------------------	-------

Sotilasarvoon: ALIKERSANTTI

Ahlskog Kristian Harry Johan	Vaasa
Briody Tuomas Máirtín	Veteli
Granö Niklas Jan-Axel	Mustasaari
Kenttälä Rauno Oskar	Vaasa
Viljanmaa Toni Samuel	Vaasa

Sotilasarvoon: KORPRAALI

Jämsén Tatu Matias	Vaasa
Taskila Pekka Markus	Kokkola

POHJOIS-POHJANMAAN JA KAINUUN ALUETOIMISTO

Sotilasarvoon: YLIKERSANTTI

Jokitalo Tuomo Einari	Sievi
-----------------------	-------

Sotilasarvoon: KERSANTTI

Kirjava Jukka Markus	Ylivieska
Kivioja Ari-Ville	Ylivieska

Sotilasarvoon: ALIKERSANTTI

Kivelä Simo Oskari	Kalajoki
Marjamaa Arto Juhani	Ylivieska

Sotilasarvoon: KORPRAALI

Koutonen Pasi Eino Matias	Nivala
---------------------------	--------

Reservin upseerien ylennykset

Tasavallan presidentti on itsenäisyyspäivänä 6.12.2020 ylentänyt yhteensä 536 reservin upseeria ja erikoisupseeria. Everstiluutnantiksi kaksi, majuriksi 18, kapteeniksi 79, kapteeniluutnantiksi viisi, teknikkokapteeniksi yksi, yliluutnantiksi 181, merivoimien yliluutnantiksi 17, lääkintäyliluutnantiksi yksi, merivoimien lääkintäyliluutnantiksi yksi, luutnantiksi 206, merivoimien luutnantiksi 21, lääkintäluutnantiksi kolme, ja vänrikiksi yksi henkilö.

Kapteeniksi:

BJÖRN Visa Veikko	Nivala
LAUERMA Atte Juhana	Vaasa

Yliluutnantiksi:

ERIKSSON Björn Jan Olav	Mustasaari
JÄNKÄ Juho Aleks	Kempele
KOSKELA Marko Johannes	Kokkola
MUSTONEN Aki Tapio	Pyhäjärvi
MYLLYMÄKI Jyri Kristian	Veteli
PENTTINEN Tommi Martti Johannes	Pietarsaari
RAJANIEMI Tomi Kristian	Mustasaari
RINTALA Ilkka Aleks	Kokkola
SKINNAR Leif Sture	Maalahti
TÖRNROOS Kennet Per Olof	Kokkola

Yliluutnantiksi (ME):

RÖNNQVIST Kari Boris	Luoto
----------------------	-------

Luutnantiksi:

BJÖRKBERG Jerry Joel Anton	Haapajärvi
HAAJAMO Juha -Matti Jalmari	Vaasa
KORPELA Turo Santeri	Veteli
LAITINEN Janne Mikko Juhani	Kannus
LUHTA Tommi Juhani	Kokkola
NYMAN Ari Pekka	Vaasa
PALORANTA Matias Artturi	Kokkola
PRUSTI Jukka Iisakki	Vaasa
ROUKUS Kim Göran	Vaasa
VÄHÄLÄ Jarkko Mikael	Kaustinen

Liittojen ja piirin mitalien saajia vuonna 2020

Suomen Reserviupseeriliitto ry

Hopeinen ansiomitali	Jouni Vuollet Pasi Eskola
----------------------	------------------------------

Pronssinen ansiomitali	Aleks Nivala Juha Vierimaa
------------------------	-------------------------------

Reserviläisliitto ry

Kultainen ansiomitali	Stefan Järndahl
-----------------------	-----------------

Hopeinen ansiomitali	Mika Tapanainen
----------------------	-----------------

Pronssinen ansiomitali	Pontus Blomqvist Andreas Rönnqvist
------------------------	---------------------------------------

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien Piiri ry

Kultainen ansiomitali	Eero Lehto
-----------------------	------------

Pronssinen ansiomitali	Juhani Latukka Timo Taari John Forslund Jukka Linna Janne Jukkola Timo Leminen Janne Isohanni Tero Saarikettu Tuomas Suvanto Asmo Piirto Henri Luukkonen Milko Liedes
------------------------	--

Pietarsaaren Seudun Reserviläiset ry

Ansioristi	Johan Irjala
------------	--------------

Pohjanmaan Maanpuolustaja -lehti onnittelee kaikkia palkittuja
ja ylennettyjä reserviläisiämme!

Etämarssitapahtumat vuoden 2020 maanpuolustusteko

Suomen Reserviupseeriliitto on myöntänyt vuoden 2020 maanpuolustusteko -tunnustuksen erityisesti reserviläisille suunnatuille etämarssitapahtumille.

Varustelekan etäsotilasmarssitapahtumaan huhtikuun viimeisenä viikonloppuna osallistui noin 3000 marssijaa. Reserviläisurheiluliiton Four Day Marsch etämarssitapahtumaan heinäkuun lopulla osallistui yli 750 marssijaa.

Koronavirusepidemian takia monet liikuntatapahtumat on jouduttu perumaan vuonna 2020. Etämarssitapahtumat mahdollistivat ison joukon saman aikaisen osallistumisen omilla paikkakunnillaan. Osallistumiskynnystä alensi mahdollisuus valita itse oma marssimatka, oma varustus sekä tarkka ajankohta

marssille. Tapahtumien yhteisöllisyyttä pidettiin yllä vilkkaalla ja vuorovaikutteisella viestinnällä sosiaalisessa mediassa. Vaikka mainitut tapahtumat oli ensisijaisesti suunnattu aktiivisille reserviläisille, niin marseille osallistui myös paljon muitakin henkilöitä joka puolelta Suomea sekä useasta muusta maasta.

Etämarssit olivat nopeasti järjestettyjä, tehokkaasti somea hyväksi käyttäviä, suurta näkyvyyttä saaneita ja innovatiivisia tapahtumia. Ne olivat ulkoilmatapahtumia, jotka toteutettiin hajautetusti ja olivat osaltaan lisäämässä marssille osallistuneiden fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Näin ollen etämarssitapahtumat sopivat oivallisesti poikkeuksellisen koronavirusepidemian aikaiseksi toiminnaksi.

Suomen Reserviupseeriliiton (RUL) perustama Vuoden maanpuolustusteko -tunnustus voidaan

myöntää poikkeuksellisen ansiokkaasta maanpuolustusta, maanpuolustustahtoa tai yleistä turvallisuutta lisäävästä teosta yksityis-

henkilölle, yhteisölle tai projektille. Vuoden maanpuolustusteko -palkintoa on myönnetty vuodesta 2001 lähtien.

Hauta Kokkolassa - Aadolf (Aatu) Erik Oikemus

Talonpoika Aatu Oikemus syntyi Toholammilla Oikemuksessa 1.4.1890 ja kuoli kunnallissairaalas- sa 42-vuotiaana pitkällisen sairauden murtamana 3.4.1932.

Oikemus hoiti kotitaloaan ja harjoitti sahaliikettä Toholammilla, jossa toimi myös kuusi vuotta poliisikonstaapelina. Myöhemmin hän muutti Kokkolaan ja osti sieltä talon. Ammattina hänellä oli rakennustyöt. Oikemus kuului Toholammin suojeluskuntaan sen perustamisesta lähtien ja osallistui myös vapaussotaan. Hän oli mukana Oulun ja Tampereen valtauksissa sekä Hauhon taisteluissa. Hauholla Oikemus jäi vangiksi ja joutui punaisten rääkättäväksi. Hänet tuomittiin kuolemaan, mutta hän onnistui paikalle vietäessä saamaan toisen teloittajan kiväärin haltuunsa, ja lyhyen kamppailun jälkeen pääsi pakenemaan ja saapui lopulta valkoisten puolelle.

Vapaussodassa kunnostautumisesta hän sai 2. luokan vapaudenristin miekkoineen ja muistomitalin. Vapaussodasta Oikemus palasi vääpelinä. Sodan jälkeen hän toimi ensin Toholammin suojeluskunnassa, mutta liittyi Kokkolaan muutettuaan paikalliseen suojeluskuntaan vuonna 1927. Kokkolassa hän ansiotui sk-vääpelinä ja sai jo ennen* sairastumistaan 2. luokan harrastusmerkin.

Marian hautausmaalla sijaitseva hautakivi on omalaatuisuudessaan muistuttamassa meille ja jälkipolville vaatimattoman, itsestään huutoa pitämättömän, kunnon rintamamiehen, sk-vääpeli Oikemuksen elämäntyöstä, joka viime hengenvetoon asti oli kohdistettu isänmaan vapauden ja tulevan suuruuden hyväksi.

"Jokainen Oikemuksen kanssa tekemisissä ollut ihaili hänen aina avuliasta

ja avointa suhtautumistaan kavereihinsa. Oikemus oli mies - rintamamiehen ja ennen kaikkea tosi isänmaan ystävän elämäntaustalta. Keväinen, valoisa rauhamiehen muistolle." (Näin

kirjoitti Keski-Pohjanmaan Vartio, nimimerkillä E.H.)

Teksti: Ossi Ruusila,
kuvat Ruusilan kuva-arkistosta

Pohjanmaan Maanpuolustaja on

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry:n,
Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta ry:n,
Österbottens Försvargille - Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf:n,
Vaasan Maanpuolustusnaiset ry:n sekä Keski-Pohjanmaan
Meripuolustajat ry:n yhdistysten tiedotus- ja jäsenlehti.

Talousasiat: Rauno Hauta-aho P. 040 581 7412
rauno.hauta-aho@sok.fi. **Paino:** Botnia-Print Oy, Kokkola

**POHJANMAAN
MAANPUOLUSTAJA**

Päätoimittaja: Jouko Liikanen P. 044 558 2603
paatoimittaja@kpmaanpuolustajat.fi
www.kpmaanpuolustajat.fi

Aineistopäivät:

Talvisodan päättyminen..... 13.3.
Marskin syntymäpäivä..... 4.6.
Haminan rauha 1809 19.9.
Itsenäisyyspäivä 6.12.

OSOITTEENMUUTOKSET

RES: (09) 4056 2040
toimisto@reservilaisliitto.fi
RUL: (09) 4056 2054
toimisto@rul.fi

Autojoukkojen Kilta:

Ari Olli 050 375 4257
ari.am.oll@gmail.com
Vaasan Maanpuolustusnaiset:
Raija Koivisto 040 5186639
mpn.vaasa@gmail.com

Österbottens Försvargille:

Arja Rantanen 050 524 4731
arjarantanen24@gmail.com
K-P Meripuolustajat:
Jari Kivioja 050-5311463